
Liste over høringssvar til drikkevandshandlingsplanen

NR.	Afsender
1	Vejen Kommunes
2	Svendborg Kommune
3	FRI - Foreningen af Rådgivende Ingeniører
4	Landsforeningen Bæredygtigt Landbrugs
5	Europe Pall
6	Foreningen af Vandværker i Danmark, FVD
7	Veltek
8	Erik Busse, SF-Alborgs miljøgruppe
9	DTU-Miljø, Erik Arvin
10	Danske Regioner
11	DHI
12	DI
13	Darva
13a	Darva: Præciserende kommentarer fra DANVA til høringssvar om Drikkevandshandlingsplanen
14	GEUS
15	Kim Haagensen
16	KL
17	Aktive Dyrerettigheders
18-3	F Fagpolitisk center for arbejdsliv
19	Dansk Miljøteknologi
20	Hvidovre kommune på vegne af Vestegnens Vandsamarbejde
21	Dansk Brøndejerforening
22	Nina Svanborg
23	Landbrug & Fødevarer
24	Sundhedsstyrelsen

2

Frimodt-Møller, Mette**Fra:** Dan Møller [dm@vejenkom.dk]**Sendt:** 26. juli 2010 14:10**Til:** BLST - By- og Landskabsstyrelsens hovedpostkasse**Cc:** Bergmann, Inger**Emne:** Vejen Kommunes bemærkninger til "Handlingsplan til sikring af drikkevandskvaliteten 2010-12", juli 2010**Bemærkninger til By- og landskabsstyrelsens handlingsplan til sikring af drikkevandet:**

I planens vision står der, at alle i Danmark skal have adgang til rent og godt drikkevand, der er baseret på grundvand af god kvalitet.

Det er endvidere anført, at den bedste vej til at sikre drikkevand af høj kvalitet er at undgå forurening af grundvandet samt at der er bred politisk enighed om, at den danske drikkevandforsyning skal baseres på uforurenede grundvand, som kun kræver en simpel behandling.

Flotte ord, som vi kan tilslutte os!

I forslaget til drikkevandshandlingsplanen står der, at "udvaskning af næringsstoffer fra landbruget betyder at grundvandet nogle steder indeholder for meget nitrat".

Af jeres eget udkast til Vandplan for Vadehavet (hovedopl. 1.10) fremgår det derimod, at stort set alle de terrænnære grundvandsforekomster er i dårlig kemisk tilstand og heller ikke forventer af være i god tilstand i 2015. Årsagen er et for højt nitratindhold i de terrænnære grundvandsmagasin.

Det er således ikke kun "nogle steder" at landbruget forurener vores grundvand med for meget kvælstof, men derimod stort set i hele hovedoplandet til Vadehavet, som Vejen Kommune er en del af.

Det er vores opfattelse, at i alle områder med drikkevandsinteresser bør det terrænnære grundvand kunne overholde drikkevandsdirektivets krav om maksimalt 50 mg nitrat pr. liter.

Indholdet af nitrat i det øverste grundvand i Vejen Kommune var for højt i 1980'erne og er det stadig i dag, - og I forventer heller ikke at det når en god tilstand i 2015.

I den fremsendte drikkevandshandlingsplan planlægger I at reducere kvælstofpåvirkningen ved etablering af vådområder, randzoner langs vandløb og søer samt en grøn omlægning af kvælstofreguleringen.

Etableringen af vådområder og randzoner langs vandløb og søer har absolut ingen effekt på kvælstofkoncentrationen i det grundvand, der anvendes til drikkevandsindvinding, men alene på overfladevandet.

Den eneste vej frem er en radikal regulering af den kvælstofmængde, der forlader rodzonen under dyrkede arealer. De gældende, - og os bekendte planlagte reguleringer (hormonikrav m.m.) er ikke tilstrækkelige til at sikre grundvandet mod fortsat nitratforurening.

Vi vil derfor opfordre jer til at udarbejde et forslag til en regulering af kvælstofforbruget i landbruget, som beregningsmæssigt (og i praksis) giver anledning til en maksimal udvaskning af kvælstof på 50 mg/l fra rodzonen under alle arealer, der ligger i områder med

drikkevandsinteresser (ikke kun særlige drikkevandsinteresser!). - Reguleringen skal endvidere kunne foretages uden krav om udbetaling af erstatning til forureneren.

Med venlig hilsen

Dan Møller
Teamkoordinator
Jord- og grundvand
Vejen Kommune.
tlf. 7996 6264
e-post: dm@vejenkom.dk

2

Frimodt-Møller, Mette**Fra:** Hans Peter Birk Hansen [Hans.Peter.Birk.Hansen@svendborg.dk]**Sendt:** 20. august 2010 08:04**Til:** BLST - By- og Landskabsstyrelsens hovedpostkasse**Cc:** lhf@odense.dk; Peter Østergaard**Emne:** Drikkevandshandlingsplan: Høringssvar Svendborg Kommune**Svendborg Kommune, Miljø og Teknik har gennemlæst "Handlingsplan til sikring af drikkevandskvaliteten".**

Handlingsplanen indeholder en række positiv tiltag, der efter vores overbevisning kan bidrage til at gøre drikkevandssikkerheden større i Danmark.

Specielt ser vi det som positivt, at handlingsplanen lægger op til en revision af normer og vejledninger, samt at der er planer om at udarbejde et forslag til en tilsynsrapport. Vi håber at disse tiltag kan blive gennemført snarest, og med involvering af de relevante aktører.

Handlingsplanen indeholder nogle påstande omkring pesticider, som vi ikke er enige i. På side 7, 3. afsnit, er det anført, at "I dag er der en skrap og omfattende godkendelsesordning for pesticider, der skal sikre mod, at pesticider ender i grundvandet. I forhold til pesticider er der derfor især fortidens synder, der fortsat giver problemer". På side 13 uddybes der med at "Godkendelsesordningen kontrolleres gennem et varslingsystem for pesticider i grundvandet. ... Varslingssystemet har bekræftet, at godkendelsesordningen i dag virker efter hensigten".

Vi har to indvendinger mod disse konklusioner.

For det første opfatter vi ikke resultaterne fra varslingsystemet så entydigt, som det er refereret i handlingsplanen. I "The Danish Pesticide Leaching Assessment Programme, Monitoring results May 1999-June 2008", tabel 17 (side 78) ses det, at en række pesticider har fundet gennem rodzonen i koncentrationer over 0,1 mikrogram/l. Det drejer sig f.eks. om Azoxystrobin, Bentazon, Ethofumesat, Glyphosat, Metamitron, Metribuzin, Picolinafen, Pirimicarb, Propyzamid, Rimsulfuron, Terbutylazin og Terbuconazole. Når et så stort antal pesticider rent faktisk har fundet gennem rodzonen i koncentrationer over 0,1 mikrogram/liter mener vi ikke ovennævnte konklusion holder.

Dette leder frem til næste indvending. Den nuværende boringskontrol indeholder 23 pesticider, der er relevante, fordi rigtig mange af dem har fundet vej ned i grundvandet. Der er dog næsten ingen af disse 23 pesticider, der fortsat er i brug og der er næsten ingen af de pesticider, der bruges i dag, der indgår i boringskontrollen. Specielt er det bemærkelsesværdigt, at Glyphosat/AMPA ikke indgår.

Vi synes, det er mærkeligt, at man holder sig til at undersøge et begrænset antal lokaliteter i varslingsystemet, og helt ignorerer muligheden for i boringskontrollen at undersøge for de pesticider, man bruger nu. Om ikke andet vil vi opfordre til, at man gennemfører en screening af vandforsyningsboringer for de mest anvendte moderne pesticider. Dette vil give et mere komplet billede af, om godkendelsesordningen fungerer i praksis. Kan BLST anbefale en analysepakke i samarbejde med laboratorierne, er der med stor sikkerhed en række større vandforsyninger, der frivilligt vil gennemføre en analyserunde. (nederst i mailen er der et udtræk fra bekæmpelsesmiddelstatistikken med de pesticider, der sælges i mængder over 40 Tons/år.)

Blødgøring af vand er et andet emne i handlingsplanen. I den sammenhæng vil vi gerne gøre opmærksom på, at flere vandværker anvender enten magneter eller ultralyd til at "blødgøre" vandet på en billig og nem måde. Virkningen af teknologierne er dårligt dokumenteret, men der er en vis praktisk erfaring for at de virker. Vi synes, det er væsentligt at vurdere disse teknologier nærmere, idet de er nemme og billige. Hvis de virker efter anprisningerne, er det også en væsentlige mere sikker måde at behandle vandet på, end blødgøring ved tilsætning af diverse kemikalier.

Med venlig hilsen

01-12-2010

Hans Peter Birk Hansen
Geolog

Svendborg Kommune
Natur og Vand
Svendborgvej 135
5762 Vester Skerninge

Tlf.: 6223 3447

E-mail.: hans.peter.birk.hansen@svendborg.dk

Af "bekæmpelsesmiddelstatistikken 2009" kan man se, at af de stoffer, der sælges mere end 40 Tons af om året i DK, er en række, der ikke indgår i boringskontrollen (vist med rødt herunder).

Pesticid	Kg stof solgt
Bentazon	40.962
fenpropidin	41.265
ioxynil	43.089
bromoxynil	47.148
terbuthylazin	48.741
epoxiconazol	49.867
metamitron	62.006
boscalid	83.469
MCPA	120.235
pendimethalin	166.923
chlormequat-chlorid	275.240
mancozeb	510.722
prosulfocarb	579.823
glyphosat	1.465.741

Miljøstyrelsen

Høringssvar til udkast til handlingsplan til sikring af drikkevandskvalitet

Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI) skal hermed takke for materialer og deltagelse i interessentmøde forud for udarbejdelse af høringssvar.

Generelt

FRI skal indledningsvist udtrykke tilfredshed med håndtering af drikkevandskvaliteten i Danmark, ud fra en kommende handleplan.

Der er generelt et behov for større skarphed af, hvem der har ansvar for de enkelte handlinger samt behov for bedre kobling til klimarelationer og -tilpasninger.

Konkrete forhold

Kobling til miljømål

Vandindvinding har stor sammenhæng med vandmiljøet generelt, koordineret via vandplaner i henhold til lov om miljømål. Derfor er det naturligt, at der er en tæt og intelligent kobling mellem emnerne i handlingsplan til sikring af drikkevandskvalitet og anden planlægning. Denne sammenhæng udmøntes i, at handlingsplan til sikring af drikkevandskvalitet skal indarbejdes i vandforsyningsplanen, som har direkte indflydelse på mulighederne for overholdelse af miljømål, udmøntet i den kommunale handleplan for vandplaner.

Det er derfor vigtigt at beskrive i handleplanen for sikring af drikkevandskvalitet, at vandplanernes kommunale handleplaner – og efterfølgende tiltag – skal være udarbejdet i tæt koordination med handleplanen for sikring af drikkevandskvalitet.

Herved sikres at vandselskabernes operationelle del af vandforsyningsplanlægningen finder sted i henhold til såvel miljømål som handlingsplan for sikring af drikkevandskvalitet.

Det skal bemærkes, at der kan være vigtigt for fremtidens drikkevandkvalitet, at der er behov for sikring af korrekte teknologi for forrensning før nedsivning af regnvand, f.eks. fra veje, for at undgå introduktion af nye forureningskilder for grundvandet.

Fokus på teknologiudvikling

Det er positivt at der er muligheder for test og demonstrationsprojekter samt teknologiudviklingsprojekter i relation til både Vandsektorlov og Miljøteknologisk handleplan.

FRI ønsker her at pege på, at der fokuseres på operationelle behov hos virksomheder, herunder vandselskabers behov for ny teknologi. Denne udviklings- og innovationsmulighed kan til tider bedst gennemføres i partnerskaber, der derfor skal have gode rammevilkår for alle deltagende parter. Disse rammevilkår skal sikres at indeholde passende begrænsede kontrol og tilsynskrav, for at undgå for store omkostninger hos deltagende virksomheder til alene dokumentation.

Fremtidens vandhåndtering i Danmark vil omfatte nedsivning af regnvand fra veje, tagflader og andre befæstede arealer. Det er vigtigt at sikre forsknings- og innovationsmidler, der kan benyttes til at sikre den bedste teknologi for at undgå nye forureningskilder til grundvandet, som følge af nedsivning.

Udnyttelse af forskellige vandkvaliteter

Handlingsplanen mangler en mere differentieret tilgang til brug af vand af forskellige vandkvaliteter. Dette er et naturligt supplement til at tale om rensning drikkevand.

FRI skal pointere at det er vores holdning at drikkevandsforsyningen skal sikres ved brug af rent grundvand, og dermed sikring af vands nedsivning finder sted uden forurenende effekter på grundvandet.

Det er dog vigtigt, at forholde sig til andre brug af andre vandkvaliteter som f.eks.:

- Regnvand til husholdningernes toiletskyl, vand vask af tøj, bil o.a. samt havevanding med mere.
- Simplere vandkvalitetskrav til procesvand i nogle industrier,
 - o evt. ved brug af eksisterende forekomster af mindre forurenede grundvand, hvor forureningen skal eller kan begrænses ved oppumpning til forbrug
 - o evt. ved brug af regnvand
- Tilsvarende for andre serviceydelser, som til varme-/kølingsformål, til vaskehaller for biler, tog og andet, vand som smøringmiddel f.eks. ved boring, brandslukning, etc.

- Vanding i landbruget

Afslutning

Skulle der være spørgsmål eller andet står FRI til rådighed. Henvendelse bedes rettet til undertegnede.

Med venlig hilsen

Preben Boock
Chefkonsulent

- 7 SEP. 2010

6. september 2010

Høringssvar vedrørende

Handlingsplan til sikring af drikkevandskvaliteten 2010-2012

fra Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug, Tempelvej 32, 4390 Vipperød.

Overordnet er Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug af den opfattelse, at det er et godt stykke arbejde og en god plan for sikring af vort drikkevand. Vi har i Danmark drikkevand af en meget høj kvalitet, så det gælder om at fastholde det i denne tilstand. Alle forbedringer er af det gode, men der er en hårfin balance mellem kvalitet og omkostning. Hvordan får man mest for pengene? Hvor er truslen mod drikkevandet? Hvor rent skal vandet være? Vi er af den opfattelse, at man generelt bør fokusere mere på giftigheden af de miljøfremmede stoffer, frem for grænseværdier, der ikke fortæller noget om truslen ved at drikke vandet. Dette princip bør være afgørende, når der skal vælges mellem forskellige strategier!

Landsforeningen har nedenstående rettelser, kommentarer og tilføjelser til udkastet:

1.3 Forurening af grundvandet Udvaskning af næringsstoffer fra landbruget.....

Rettelse: udvaskning af nitrat fra landbruget er mere end halveret de sidste 20 år. Det forventes at denne udvikling vil fortsætte. Det er effekterne fra VM1 og VM2, der virker efter hensigten, med ændrede afgrødesammensætninger, tidspunkter for udbringning, samt indførelse af loft for antal husdyr pr. hektar.

Områder med knappe vandressourcer I dag er der på landsplan....

Rettelse: humus er ikke rester af jord, men rester af planter. Den brune farve fjernes ved simpel filtrering. Vand fra humusjorde er særligt velegnet, da det er blødt vand og med fordel kan bruges til at blødgøre andet drikkevand.

Bedre teknologi side 9 Samtidig er vandteknologi.....

Kommentar: Urenset drikkevand giver ikke nytænkning, knowhow og teknologi til eksport. Det gør rensed og forarbejdet vand derimod. Ved at "forfine" vort drikkevand, kan der opstå muligheder for eksport af viden og teknologi. Arsén, mikrobiel forurening samt saltvand i kystområder er en relevant trussel mod drikkevandet.

2.1 Generel beskyttelse af grundvandet side 10

Tilføjelse: Der bør sikres mod "åbne sår" i jordoverfladen, der kan øge risiko for hurtig nedtrængning til grundvandet. Her tænkes for eksempel på prøveboringer i forbindelse med opsætning af vindmøller, undersøgelser omkring potentielle gaslagre og andre gennemtrængninger af jordoverfladen, der kan medføre uhensigtsmæssige åbninger til grundvandet.

Særlig beskyttelse omkring boringer side 11

Tilføjelse: Der skal sikres mod nedtrængning af mikrobiel forurening, overfladevand, oversvømmelser og andre grundvandsrisici. Dette gøres ved korrekt pakning af borerør (se bilag 1). Ved jordoverfladen anvendes forsegling med bentonit. Det er hensigtsmæssigt med etablering af græsdække rundt om boringen. Græsset slås og fjernes fra området.

3.1 Godkendelsesordning for pesticider forebygger Der lukkes mere end.... Side 13

Rettelse: Ifølge GEUS er der de sidste to år lukket ca.20 vandforsyningsboringer om året på grund af pesticider. De ca.100 boringer, der omtales, er det samlede antal, der lukkes hvert år. Her er tale om andre former for forurening.

Tilføjelse: Der bør iværksættes en undersøgelse, der dokumenterer, hvorfra pesticidernes udvaskningskilder kommer? Punktkilder, overforbrug, private o.a.. Så længe man ikke har et klart overblik over hvorfra og hvordan pesticider udvaskes, risikerer man at lave uhensigtsmæssige begrænsninger i godkendelser og anvendelse.

I den statslige grundvandsovervågning..... Side 13

Rettelse: Det er ikke rigtigt at antallet af påvisninger over grænseværdien stiger. Det vil vi gerne se dokumentation på! Når der efterfølgende skrives at godkendelsesordningen virker efter hensigten, er dette et paradoks, som ikke harmonerer med ovenstående udsagn.

Med Regeringens Grøn Vækst..... side 13

Korrektion: De nævnte tiltag med vådområder, randzoner, samt en grøn omlægning af kvælstofreguleringen har ikke nogen betydning for grundvandet. De har relevans for recipienten. (fjorde og oplande) dette afsnit bør derfor slettes.

Anvendelsen af arealerne påvirker grundvandet. Side 13

Tilføjelse: Undersøgelser har vist at en ikke ubetydelig del af pesticidudvaskningen kommer fra anvendelse af private i haver, kolonihaver og befæstede arealer. Der bør indføres et krav om et særligt pesticidanvendescertifikat, der sikrer at også private er opmærksom på hensigtsmæssig anvendelse af pesticider. Udbringningsmetoder, tidspunkter, effekt og virkemåder. Samt doseringer og korrekt anvendelse. Der bør indføres et generelt forbud mod indkøb og anvendelse af pesticider for personer uden certifikat.

Under vores skove dannes der godt og rent grundvand, Side 13

Korrektion: En stor del af de pesticider der i dag måles i drikkevandet, er pesticider, der aldrig har været anvendt i landbruget. Derimod har flere af dem været anvendt i stor stil i skovene. Så det, at plante skov, er ikke nogen sikkerhed mod udvaskning af pesticider. Derimod er det ikke konstateret, at der ved korrekt anvendelse af pesticider i agerbruget, er fundet eksempler på udvaskning til grundvandet.

Skovrejsning kan være en god ide på mange lettere jordtyper, hvis det er hensigtsmæssigt at erstatte landbrug med skov. Men det skal ikke være for at sikre drikkevandet.

Udlægning af 25 m sprøjtefri zoner om almene vandboringer. Side 14

Tilføjelse: Med Grøn Vækst er det besluttet at indføre et generelt forbud mod erhvervsmæssig, offentligt og privat anvendelse af pesticider...

3.2 Gennemtænkt vandplanlægning side 14

Korrektion: Det er ikke et problem for drikkevandskvaliteten, at der er humus i vandet. Kun kosmetisk.

Avanceret vandbehandling er en mulighed

Forslag: Da det i mange henseender er hensigtsmæssigt med en rensning og kvalitetsforbedring af vort drikkevand, både for at fjerne uhensigtsmæssige stoffer, såsom Arsén, bør den danske politik ændres til at man renser og beriger drikkevandet efter behov. En rensning med aktivt kul er en billig, sikker og effektiv metode til at sikre rent drikkevand. Da det koster ca. 4 millioner kroner at lave nye boringer, er det mere hensigtsmæssigt at rense drikkevandet og derved hen ad vejen reducere de uhensigtsmæssige stoffer, frem for at lukke boringer og efterlade opgaven til vore efterkommere. Desuden er der langt større muligheder for eksport af viden og teknologi til rensning, end til lukninger og etablering af nye boringer.

Vandforbruget spiller også en rolle side 16

Korrektion: Det er kun få steder, der er en konflikt mellem vandindvinding og markvanding. Markvanding anvendes normalt i områder med lille befolkning, vandet genbruges, da det filtreres gennem jorden. I modsætning til vandindvinding til husholdninger, som udledes til kloaksystemet og aldrig mere kommer i kontakt med grundvandet. Derfor er der ingen konflikt mellem disse interesser.

Tilføjelse: Der bør gives øgede muligheder for at lave opsamlingsbassiner af drænvand fra markerne, som så kan genbruges til markvanding. Hermed løses også opgaven omkring den manglende vedligeholdelse af kloaker fra byerne. Vandet genanvendes på markerne i tørre perioder.

Brug af regnvand er en mulighed side 16

Tilføjelse: Regnvand er blødt vand og mere fordelagtigt at anvende i vaskemaskiner, opvaskemaskiner og i toiletter. Samfundet kunne spare mange penge på indkøb, vedligeholdelse og reparationer af husholdningsmaskiner med varmelegemer. Elregningen kan også reduceres væsentligt ved anvendelse af blødt regnvand. Der bør forskes i muligheder for at anvende regnvand generelt i vandforsyningen. Regnvand er en bæredygtig form for vandindvinding. Lokal, vedvarende og miljømæssig korrekt. Ved anvendelse af regnvand løses to opgaver: 1. mindre behov for vandboringer. 2. færre oversvømmelser.

3.3 Mere sikker drikkevandsforsyning

Transporten fra grundvandet til vandhanen side 17

Rettelse: Grundvandet suges op via en boring og pumpes til vandværket. Det er kun de allerstørste vandværker, der har pumper i bunden af boringen. Da vandet suges, er der en risiko for forurening fra overfladen, hvis ikke borehullet er forseglet ordentligt med bentonit.

Der opstår ofte mikrobiologiske forureninger ved dårlig forsegling af borerør. Dette kan konstateres ved en forøgelse af kimtallet i vandet. Når kimtallet stiger, er der også risiko for anden forurening.

Tilføjelse: Blinde ledninger, der er afskåret eller ude af funktion, skal afmonteres, da der ellers er risiko for opformering af bakterier i vandet. Der bør ikke være stillestående vand gennem længere tid. Ovenstående gælder både for vandværket og for forbrugeren.

Blødgøring af drikkevandet

side 19

Tilføjelse: der skal laves en samlet beregning for, hvor meget hårdt vand koster det danske samfund hvert år. Derefter kan der laves en beregning på, hvad det koster at blødgøre vandet, eventuelt i kombination med opsamling af regnvand. Herefter kan der laves en "cost/benefit" beregning, om det kan betale sig at blødgøre vandet. Kan det det, er vejen åben for at lave investeringer og forskning i processen, som sikkert ikke er så kompliceret. Man skal bare "efterligne" regnvandet.

Ved anvendelse af blødt vand kan mængderne af blandt andet vaskemidler med indhold af fosfor reduceres kraftigt. Dette øger kapaciteten på renseanlæg og er en fordel for vandmiljøet, der derved belastes mindre med fosfor. Effekten er formegentligt tilsvarende for andre vaskeaktive kemikalier.

Den samfundsmæssige betydning af blødt vand kan være af en astronomisk størrelse.

Færre forureninger på små, private vandforsyninger side 19

Kommentar: Der skal gøres en forøget indsats for at bevare de små vandforsyninger. Det er meget mere økonomisk og miljømæssigt bæredygtigt, at sikre disse anlæg, ved anvendelse af forsegling, tiltag mod forurening, uddannelse af medarbejdere og vedligeholdelse af anlæggene, end at lave nye boringer eller dyre rørlægninger til store centrale anlæg, med alt hvad deraf følger af besværligheder og omkostninger.

Forskning og innovation finansieres ved ny skat!

Der stilles større krav til hanevandet end til flaskevandet. Alligevel er der hos flere en opfattelse af at det er mere "sikkert" at drikke "kildevand" på flaske. Derfor købes der hvert år mere end 110 millioner liter flaskevand. Det er en uheldig udvikling. Ofte bliver PET-flaskerne smidt i naturen og det er ressourcemæssigt stort spild.

Hanevandet kan blive endnu bedre. Dette koster midler til innovation og forskning. Landsforeningen for Bæredygtigt foreslår derfor, at der pålægges en afgift på 10 kroner pr. liter flaskevand. Denne 1.1 mia. kroner hvert år, kan med fordel anvendes til at forbedre vort drikkevand. Tilmed vil denne afgift virke adfærdsregulerende og øge forståelsen for, at vi har verdens bedste drikkevand.

Afsluttende kommentar fra Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug.

Det er vigtigt, at den danske befolkning har tillid til det danske drikkevand. Det er der god grund til at have. Det findes nemlig ikke bedre. Der skal også i fremtiden fokuseres på at bevare kvaliteten, udbygge viden og fremme teknikker, der kan gøre vort vand endnu bedre.

Ved den endelige vedtagelse af ovenstående handlingsplan appellerer Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug til, at man "begraver stridsøksten" og holder sammen om at udsende fælles meldinger om kvaliteten af det danske drikkevand. Det er vigtigt, at den enkelte dansker bevarer og udbygger tilliden til drikkevandet, som man med rette ikke kan anfægte. Dette gøres ikke ved at udsende skræmmeudmeldinger om pesticider, som bevisligt ikke er rigtige.

Dansk landbrug producerer indirekte det danske drikkevand, da regnvandet løber gennem jorden for at nå til grundvandet. Det gør danske landmænd godt. De passer på vores alles vand. Det sikrer, at der også er drikkevand til kommende generationer. Oplysning og uddannelse er også i fremtiden vigtig for at bevare denne forståelse. Landbruget har denne vilje, men det er samtidigt også vigtigt, at samfundet påskynder denne vilje og forståelse.

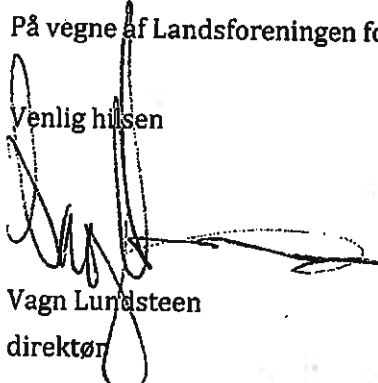
At hænge et erhverv uberettiget ud, kan aldrig være i samfundets interesse.

Vi anmoder venligst om at modtage en kvittering for modtagelse af vores hørings svar.

Vi imødeser med forventning kommentarer til vores hørings svar.

På vegne af Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug

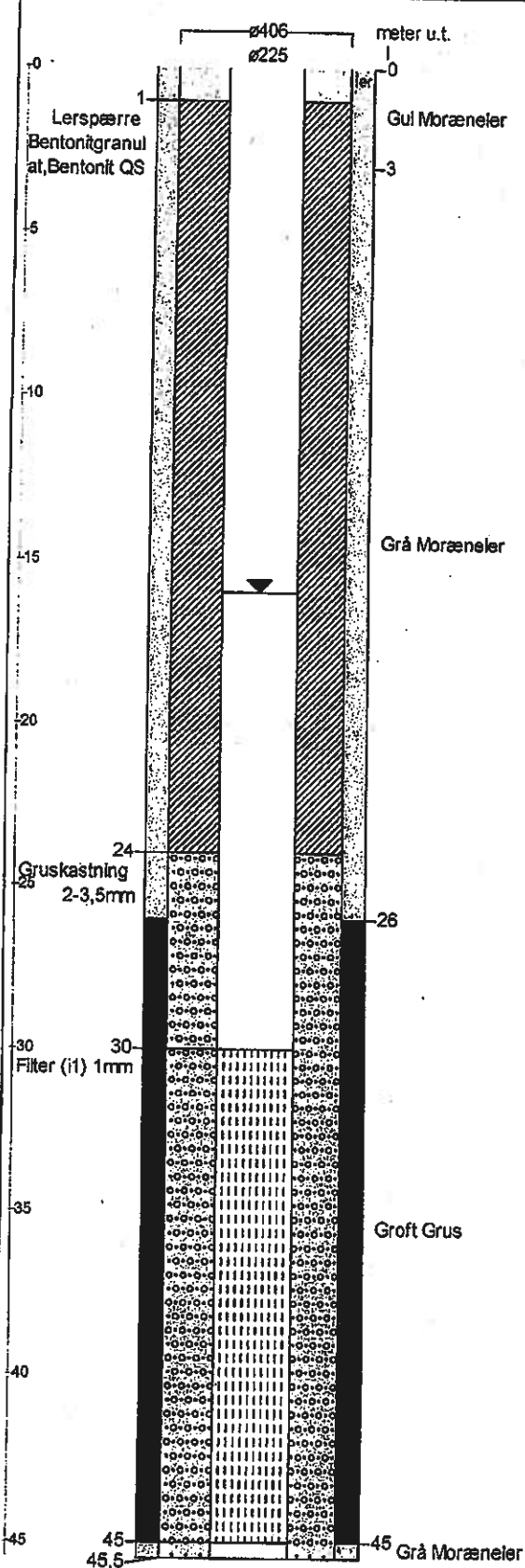
Venlig hilsen

Vagn Lundsteen
direktør

GEUS

BRØNDBORER-BORERAPPORT DGU arkivnr: 205. 824 Lokal nr: 9

Rekvirent : Tølløse-Kvarmløse Vandværk
Borested : Lunderødvej-Fristrupvej
UTM-koord. : 674479, 6167861, zone 32
Boringsdato : 16/11 2009
Brøndborer : Thomas Brøker, Holbæk
BB-journr : 264-09
Terrænkote : 53,87 meter o. DNN
Formål : Vandværksboring
Boremethode : Indirekte skyllebor

Dimension : 406 mm til 45,5 m

Udbygning :

0-30 m: 225mm pvc (15mm), Limet muffesamling
45-45,5 m: 225mm pvc (15mm), Gevind
30-45 m: 225mm pvc (10mm), Gevind

Vandstand og Ydelse :

Vandstand i ro 15,96 meter u.t. 8/12 2009
35 m³/t ved 0,45 m. sænkning efter 2 time(r)

Transmissivitet og Virkningsgrad :

Transmissivitet : 2,10E-2
Virkningsgrad : 162%

BB Firma : Brøndboringsfirmaet Brøker
Adresse : Spånnebæk 7, 4300 Holbæk
Telefon : 59 44 04 06
Fax : 59 44 69 00
E-mail : thomas@broeker.dk

5

Frimodt-Møllier, Mette

Fra: Jorgen Gylstorff [Jorgen_Gylstorff@europe.pall.com]**Sendt:** 7. september 2010 09:24**Til:** BLST - By- og Landskabsstyrelsens hovedpostkasse**Cc:** Karin Nordentoft**Emne:** Vedrørende: Udkast for Handlingsplan til sikring af drikkevandskvaliteten

By- og Landskabsstyrelsen

Kommentar til Udkast for Handlingsplan til sikring af drikkevandskvaliteten

Vedrørende afsnit 3.3 "Mere sikker drikkevandsforsyning", herunder afsnittet om "Alvorlige problemer med mikrobiologisk forurening". Her står der, at forureninger er ganske alvorlige, og at der er store gener for forbrugerne, som ikke kan anvende vandet direkte fra hanen, da vandet enten skal koges eller hentes fra vandvogn.

Kommentar:

Som alternativ til kogeanbefaling og vandvogn gør vi opmærksom på, at der findes filterløsninger, som giver øjeblikkelig beskyttelse mod vandbåren mikroorganismer. Efter montering af filteranordningen ("små vandfiltre") på tapstedet, dvs på vandhanen eller bruserslangen, giver filtrets 0,2 µm sterilfiltreringsmembran øjeblikkelig beskyttelse mod vandbåren mikroorganismer således at vandet kan anvendes direkte fra vandhane (eller brusere), mens en forureningssag opklares. I denne sammenhæng anvendes filterløsningen, som en øjeblikkelig og midlertidig løsning indtil vandkvaliteten igen er acceptabel, hvorefter filteranordningen nemt afmonteres. Pall vandfiltre har naturligvis en VA godkendelse (Små vandfiltre VA 3.11/19403) og anvendes idag på blandt andet hospitaler til beskyttelse af særligt sårbare patienter eller ved for højt indhold af mikroorganismer i vandet (eksempelvis Legionella).

Vi er tilrådighed for yderligere information og data.
www.pall.com/healthcarewater

Best regards / venlig hilsen

Jørgen Gylstorff

Pall Life Science Director Nordic

phone +45 7578 2595

fax +45 7578 2596

mobile +45 2028 2085

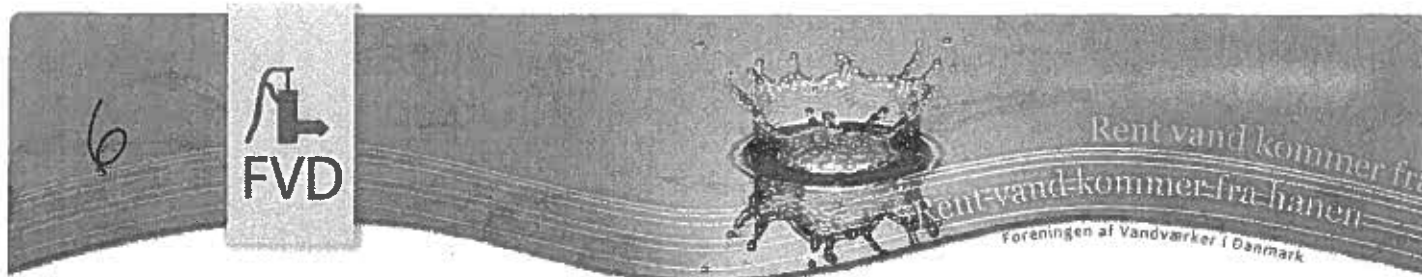
email jorgen_gylstorff@europe.pall.com

This message may contain confidential or privileged information, and is intended only for the addressee or other persons entitled to access the information. If you are not the intended or authorised recipient of this message, please notify the sender by return and then delete it from your mailbox. Any dissemination, distribution, copying or use of this communication without prior permission is prohibited. Internet communications are not secure and may be susceptible to data corruption, interception, and unauthorised amendment for which Pall (Pall Corporation and subsidiary companies) does not accept liability. Whilst we have taken all reasonable precautions to ensure that this e-mail and any attachments have been swept for viruses, Pall do not accept liability for losses sustained as a result of software viruses. Any views or opinions expressed are solely those of the author and do not necessarily represent those of Pall unless otherwise specifically stated.

Registered Offices in the Nordic region;

Pall Norge AS, Barbroveien 6, 3511 Hnefoss, Norway. Registered VAT no.: NO921102909.

Pall Norden AB, Idermansgatan 10, 227 64 Lund, Sweden. Registered VAT no.: SE556494036801.

Miljøministeriet
By- og Landskabsstyrelsen
Haraldsgade

e-mail: blst@blst.dk, inger@blst.dk

Solrød Strand 7. september 2010

Høringsvar til udkast til Handlingsplan til sikring af drikkevandskvaliteten

Foreningen af Vandværker (FVD) har med glæde modtaget udkast til Handlingsplaner til sikring af drikkevandskvaliteten og kan konstatere, at vi i det store og hele er meget enig i de beskrevne problemstillinger og forslag til indsatser.

FVD har dog enkelte kommentarer til handlingsplanen jf. nedenfor.

Terminologi

Når der tales om behandling eller ikke behandling af drikkevand benyttes flere forskellige udtryk, nærmest i flæng. Der tales om:

- urensset drikkevand
- begrænset behandling af drikkevandet
- simpel vandbehandling
- videregående vandbehandling
- avanceret vandbehandling

Dette skaber stor forvirring og misforståelser i befolkningen.

Vi er vel enige om, at urensset drikkevand næsten ikke forekommer i Danmark, men at størstedelen af grundvandet gennemgår en simpel vandbehandling.

Udtrykket begrænset behandling af drikkevandet må være en lapsus.

Herudover taler vi om videregående eller avanceret vandbehandling. Vi skal anmode om, at man fremover kun anvender udtrykket videregående vandbehandling.

Ved simpel vandbehandling taler vi bl.a. om luftning, filtrering og fjernelse af arsen fra grundvandet, og ved videregående vandbehandling taler vi om f.eks. kulfiltrering. I mange tilfælde vil opbygning af et sandfilter være mere "avanceret" end etablering af et kulfilter.

Det er derfor vigtigt i denne debat, at gøre det helt klart, at forskellen mellem simpel og videregående vandbehandling udelukkende er en politisk beslutning om, hvor grænsen for rensning af grundvandet skal sættes.

Modernisering af vandsektoren

Når handlingsplanen nævner (p.6), at de frivillige bestyrelser i de små vandværker er kommet under pres på grund af de øgede krav til kvalitetskontrol og dokumentation skal dette forstås på den rigtige måde.

FVD har ca. 2100 vandforsyninger som medlemmer. Over 10.000 bestyrelsesmedlemmer udfører dagligt – og ofte ulønnet - et stort arbejde for at levere over 40 % af Danmarks vandforbrug. Disse medlemmer får vanskeligere ved at klare denne opgave uden at tilknytte fastansatte (professionelle) medarbejdere til vandforsyningen, såvel indenfor drift som administration. Dette er en proces, som er startet og som vi forventer, vil blive gennemført i løbet af forholdsvis kort tid.

Vi kan dog konstatere, at ca. 25 mindre vandforsyninger årligt fusionerer med et andet privat vandværk, hvorfor der på sigt bliver færre, men større private vandforsyninger.

Ud over større udgifter til drift og administration, må der også forventes større udgifter til for eksempel avanceret vandbehandling.

Til dette er der kun at sige, at den private vandsektor er økonomisk godt stillet med vandpriser, som ofte ligger langt under halvdelen af, hvad den selskabsgjorte vandforsyning forlanger og med en (for hovedparten) likvid formue. Den private sektor er derfor godt rustet og klar til at påtage sig alle nye og nødvendige opgaver.

FVD har således en begrundet forventning om, at den private vandforsyning også fremover vil forsyne over 40 % af Danmarks befolkning med godt og rent drikkevand, således at den decentrale vandforsyning ligeledes kan bevares til gavn for miljø og drikkevandssikkerhed i øvrigt.

Utilstrækkelig adgang til data for myndigheder og borgere

FVD har den største forståelse for, at der på landsplan skal forefindes en database (Jupiter), hvor alle aktuelle data vedrørende samtlige vandforsyningers (almene såvel som ikke almene) analyseresultater, boringsoplysninger m.m. forefindes, således at myndigheder, forskningsinstitutioner o.a. kan indhente relevante oplysninger.

For så vidt angår den enkelte borger vil oplysninger om vandkvalitet via Jupiter-databasen ikke være fyldestgørende nok. Her må oplysningerne findes via vandforsyningens eller kommunens hjemmeside. Begrundelsen herfor er, at en vandanalyse ikke kan "stå alene", men at det er nødvendigt at forklare, mere detaljeret, hvorledes denne vandanalyse skal forstås. Da der kan være forskel på vandanalyser på vandforsyningerne betyder dette også, at der skal tages hensyn til de forskellige parametre.

Særlig beskyttelse omkring boringer

Regeringen har i forslag til lov om ændring af naturbeskyttelsesloven, planloven, vandløbsloven (Grøn vækst) foreslået indførelse af en generel 25 meter sprøjtefri zone omkring alle vandindvindingsanlæg, der indvender grundvand til almene vandforsyningsanlæg.

FVD har indsendt høringssvar, men finder det vigtigt også at medtage vort svar i dette høringssvar:

”Foreningen af Vandværker i Danmark har med interesse læst ovennævnte lovforslag. Som interesseorganisation for over 2000 private vandværker med en samlet vandproduktion på over 40 % af den samlede landsproduktion ser vi med stor bekymring på det fremsatte forslag om indførelse af en generel 25 meter sprøjtefri zone omkring alle vandindvindingsanlæg, der indvinder grundvand.

Som begrundelse for forslaget anføres, at dette skal kunne beskytte grundvand og drikkevand mod forurening med pesticider og disses nedbrydningsprodukter.

Forslaget, er efter FVDs mening, fuldstændigt meningsløst og er i direkte modstrid med vor faktiske viden om beskyttelseszoner. Forslaget vil i bedste fald redde enkelte boringer, men i det store og hele være uden effekt. I værste fald vil forslaget betyde en falsk tryghed således, at problemet med rent drikkevand ikke bliver løst tilfredsstillende, hvorfor vi kommer for sent i gang med denne opgave.

FVD deltog i en af Miljøstyrelsen nedsat arbejdsgruppe, det såkaldte ”300 meter udvalg” samt i forbindelse med udarbejdelsen af vejledning 2, 2007 om boringsnære beskyttelsesområder. Da der ikke forelå noget fagligt belæg for en generel udvidelse af den eksisterende 10 meter zone, udarbejdede man den nævnte vejledning, som nøje redegjorde for etablering af boringsnære beskyttelsesområder. FVD er fortsat af den opfattelse, at denne vejledning er fyldestgørende, hvorfor vi må fastholde at disse beskyttelsesområder fastlægges på baggrund af individuelle vurderinger og ikke ved en generel indførelse af en 25 meter sprøjtefri zone omkring alle boringer”.

Lukning af vandforsyningsboringer

Der nævnes i handleplanen (p.13), at der lukkes mere end 100 vandforsyningsboringer om året. Dette høje tal undrer os meget med det kendskab vi har og til den seneste årsrapport fra GEUS.

Avanceret vandbehandling er en mulighed – (skal vi ikke kalde det videregående vandbehandling)

FVDs holdning har i mange år været, at videregående vandbehandling skal være en mulighed i de tilfælde, hvor det på sigt vil være muligt at bevare boringen ved at benytte simpel vandbehandling, hvorfor vi hilser forslaget om i højere grad at benytte sig af videregående vandbehandling velkommen.

Øget krav til kvalitetsstyring og indførelse af ledelsessystemer på vandforsyningerne

FVD har i mange år undervist medlemmerne i ledelsessystemer (bestyrelseshåndbog nr. 5). Vi er helt enige i, at alle vandforsyninger skal indføre og nøje efterleve såvel ledelsessystemer som systematisk egenkontrol.

FVD deltager gerne i udarbejdelse af sådanne systemer, ligesom vi gerne tilpasser vore ledelsessystemer til fremtidige krav.

Kvalitetsikring af prøvetagning og vandanalyser

FVD er enig i, at prøvetagning af vandanalyser i stort omfang ikke sker korrekt. Dette kan både skyldes fejl fra prøvetagerens side såvel som dårlig placering af prøvehaner.

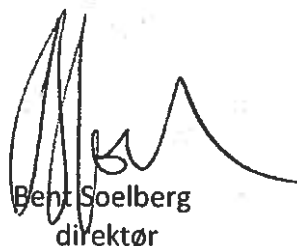
FVD ser gerne at der indføres en autorisation for prøvetagning.

Med disse bemærkninger ser FVD frem til en fortsat medinddragelse i det forestående arbejde med udarbejdelse af diverse bekendtgørelser og vejledninger.

Med venlig hilsen

Ole Wiil
landsformand

Bent Soelberg
direktør

7

VELTEK

VAND OG TEKNISKE LEVERANDØRERE BRANCHEFORENING

Miljøministeriet
By- og Landskabsstyrelsen - Vand
Haraldsgade 53
2100 København Ø

Att.: Inger Bergmann

Amaliegade 4
1256 København K
Telefon 33 32 14 00
Telefax 33 91 70 34
E-mail: veltek@veltek.dk
www.veltek.dk
CVR-nr 29 09 49 93
Bankkonto 3001 - 4190 152 553

7. September 2010
WG/vb

Vedr.: Høringssvar

Vi skal hermed afgive vores kommentarer til "Handlingsplan til sikring af drikkevandskvaliteten"

Generelle kommentarer:

Vi syntes planen er meget velskrevet, og er glade for at den har både en god bredde og dybde. Det faglige indhold betragter vi som pænt højt.

Specifikke kommentarer:

Forbrugerens ansvar:

Vi er glade for, at man specifikt nævner, at den enkelte forbruger også har et ansvar ved at sikre sig, at de produkter man installerer i sin drikkevandsforsyning i huset er godkendte

CO2 besparelser i vandforsyningen:

Vi er meget enige i, at der ligger store energibesparelser i vandforsyningsdelen, som slet ikke er udnyttet endnu, både med hensyn til transport af vandet, men også hvad angår forbrug.

Fra branchens side vil vi gerne sammen med By- og Landskabsstyrelsen være med til, at der sættes endnu mere fokus på det ansvar, som vi alle har for at sikre at de mulige CO2 besparelser opnås.

Med venlig hilsen

VELTEK

Willy Goldby
Direktør

Aalborg, den 7.9.2010

Til Miljøminister Karen Ellemann (V)

Indsigelse mod Handlungsplan til sikring af drikkevandskvaliteten.

Hermed fremsendes følgende ændringer, indsigelser og bemærkninger fra SF Aalborg's miljøgruppe til udkastet til Handlungsplan til sikring af drikkevandskvaliteten:

Ændringer og indsigelser

1. Handlungsplanen skal ændres så forsigtighedsprincippet indarbejdes. Forsigtighedsprincippet er vedtaget af EU og skal implementeres i Handlungsplanen.
2. Folketingets beslutning om at Danmarks drikkevandsforsyning skal baseres på rent urensset drikkevand fra desentrale vandværker skal implementeres i Handlungsplanen.
3. Handlungsplanen skal tage højde for forskellene i geologien i OSD områderne. Konsekvensen heraf er, at indsatsen for at beskytte det enkelte OSD område kan være forskellig, og at vandafgiften skal kunne fastsættes efter det dokumenterede behov for beskyttelse.
4. Beskyttelseszonen på 25 m fra boringer skal erstattes af en beskyttelse af hele OSD området mod forurening.
5. Handlungsplanen skal lægge op til en ændring af planloven, så samfundet kan sikre en omlægning af forurenede arealanvendelse til bæredygtig arealanvendelse på OSD områderne og et stop for byudvikling på OSD områder.

Bemærkninger:

Handlungsplanen indeholder skræmmende ingenting om at fastholde målet om, at danskerne fortsat skal kunne drikke rent urensset drikkevand leveret fra decentrale vandværker.

Vandforsyningen i New York State er begyndt at købe naturarealer op i den nordlige del af staten for at kunne levere rent urensset grundvand i fremtiden som drikkevand til statens borgere. Udgifterne til at spore og analysere for nye forurenede stoffer er blevet uoverskueligt kostbare ligesom udgifterne til at fjerne et stigende antal forurenende stoffer er vokset eksplosivt. Konsekvenserne af at acceptere rensning er:

et forurennet forsyningsnet (som i England)•

Uoverskuelige konsekvensudgifter til analyser og rensning (som i New York• State)

Kilde: Projekt Water4all. Aalborg Kommune.

I mange OSD områder er det nydannede grundvand forurenet og Handlingsplanen fjerner fokus på den grundlæggende beskyttelse af vores grundvand fremover. Ved alle de udpegede OSD områder skal der sættes ind med alle de nødvendige midler for at sikre rent urensset drikkevand fra decentrale vandværker.

Handlingsplanens midler til udvikling af ny teknologi og know how til at rense grundvand skal erstattes af en lovgivning, der hjemler samfundet ret til at sikre en fremtidig arealanvendelse, der dyrker rent drikkevand. Den nødvendige hjemmel til at ændre arealanvendelsen skal indarbejdes i planloven. Indtil da vil den skræmmende forurening af vores grundvand fortsætte uhindret – mod bedre vidende og i modstrid med samfundets interesser. Det haster.

For SF-Alborgs miljøgruppe

Erik Busse, Johan Strømsvej 1, 9210 Aalborg SØ

8.9.2010/Erik Arvin

Vedrørende: Kommentarer til Handlingsplan til sikring af drikkevandskvaliteten.
Miljøministeriet, By- og Landskabsstyrelsen 12. juli 2010.09.06.

Ved Professor Erik Arvin
DTU Miljø
era@env.dtu.dk
40628153

Indledning

Følgende generelle og specifikke kommentarer er ikke udtryk for en udtømmende analyse af handlingsplanen. Det har ikke været muligt af tidsmæssige grunde.

Synspunkterne i dette dokument står alene for undertegnedes egen personlige regning.

Generelt

Handlingsplanen indeholder mange gode initiativer, hvoraf nogle tidligere er foreslået, men andre er nye. Det er meget positivt med en samlet fremstilling og med et opgør med tidligere tiders stive holdninger til vandbehandling.

Det er glædeligt, at man betragter hele "vandkæden" fra kilde til forbruger, fordi der er muligheder for kvalitetsforringelser hele vejen i systemet. Tidligere har man antaget, at blot grundvandskvaliteten er i orden, så var drikkevandskvaliteten hos forbrugerne også i orden. Grundvandskvaliteten er meget vigtig, men erfaringerne især fra de sidste år har vist, hvor meget der kan gå galt i det tekniske system.

Man kunne i starten nævne, at vand er den vigtigste fødevarer, og at handlingsplanen har som ambition at indføre samme strategi for fødevarer sikkerhed, som man kender i moderne fødevarer virksomheder. I forbindelse med fødevarer er det et vigtigt princip, at råvaren er god, og at sikre hele "fødekæden" fra jord til bord.

Den naturlige vandkvalitet omtales flere steder. I den forbindelse burde man nævne den meget ujævne fordeling af fluorid i grundvandet. Det har store konsekvenser for forekomsten af caries blandt børn og unge. Der er principielt behov for fluoridering af vandet i Vest- og Nordjylland i de sandede områder. Men det er jo i sidste ende også et politisk spørgsmål.

For at handlingsplanen skal blive en rigtig handlingsplan er der behov for en prioritering, en tidsplan, en konkretisering af hvem, der skal udføre opgaverne, samt en finansieringsplan. Det virker uforståeligt, at handlingsplanen kun skal virke i perioden 2010-2012. Det kræver en kommentar.

Relationerne til andre dele af lovgivningen, der har konsekvenser for drikkevandskvaliteten, burde nævnes: afsmitning fra byggevarer, bestemmelser for grundvand, herunder de vigtige indsatsplaner, etc.

Man bør indføre mærkningen med "De fem vanddråber". Det er en simpel måde for forbrugerne i et splitsekund at vurdere vandkvaliteten, således som man gør ved badestrandene.

Indførelse af DDS bør også være et centralt mål, idet forebyggelse af forureninger er den bedste og billigste måde at sikre forbrugerne.

For at sikre forbrugerne burde man også som i f.eks. England (Drinking Water Inspectorate) have en central, uafhængig og professionel myndighed, der fører tilsyn med vandforsyningerne og laver oversigter over vandkvaliteten til befolkningen og rapporterer til EU Kommissionen. Samme myndighed kunne også huse et rejsehold, der som i Sverige rykker ud ved forureninger og hjælper med hele logistikken.

Jeg tvivler stærkt på, at det er hensigtsmæssigt, at der i Danmark opbygges 98 kontrolmyndigheder. De vil næppe opnå den nødvendige ekspertise.

Specifikke kommentarer

Forside:

Jeg ville tilføje en fjerde pind: "Rent, sundt og godt drikkevand".

s. 2 (Karen Ellemann):

Afs. 7: stryg "urenset" og skriv det samme som på s. 12: nederste linje: "uforurenet grundvand, som kun kræver en simpel rensning". Se også første afsnit, linje 3.

Jeg er i øvrigt ikke enig i indholdet af første linje i første afsnit: "I Danmark har vores drikkevand en meget høj kvalitet". Kvaliteten er ikke høj, når f.eks. mange børn i Vestjylland og Nordjylland får markant flere cariestilfælde end andre steder i landet pga. mangel på fluorid og kalcium i drikkevandet. Der kunne nævnes andre problemer, f.eks. korrosivt vand pga. for højt saltindhold. Den meget høje kvalitet nævnes også på s. 4 øverst.

s. 7, "Forurening i forsyningsledet"

I forsyningsledet har afgivelse af uønskede stoffer fra rør- og armaturmaterialer givet forurening, f.eks. af tungmetaller.

s. 8: første afsnit og det fremhævede: I stedet for rent og godt drikkevand ville jeg skrive "rent, sundt og godt drikkevand".

s. 13, afs. 4: lukkes der virkelig 100 boringer/år pga. pesticidforurening?

s. 15: afs. 7: "avanceret vandbehandling" til "videregående vandbehandling". Ordet "avanceret" er misvisende.

s. 16, under regnvand: tilbagebetalingstiden er mig bekendt meget større end et par år.

s. 17, ad. 3.3: distributionssystemet indeholder i husene *varmtvandsbeholdere*, der kan give anledning til alvorlige infektioner med f.eks. Legionella.

s. 18, under kvalitetsstyring: Vi burde indføre en dobbelt hygiejnebarriere som i Norge.

s. 20. Et godt initiativ ville være krav om autorisation/uddannelse til ledere, som det gælder for spildevandsanlæg. Uddannelse af medarbejdere er også en vigtig ting.

s. 25, offentlig regulering: undertegnede mener, at der ved en revision af Vandsektorloven burde stilles krav til sammensætningen af bestyrelserne i de kommunale vandselskaber (aktieselskaber) således, at der ikke opstår problemer med inhabilitet, og bestyrelserne bliver professionelle, således som man har gjort i f.eks. Århus Vand og KE.

Med venlig hilsen,

Erik Arvin

UDKAST
(word-udgave sendt til regionerne)

**Handlingsplan
til sikring af drikkevandskvaliteten**

2010-2012

**Større ressourcebevidsthed
Øget sikkerhed
Bedre teknologi**

Forord

I Danmark har vores drikkevand en meget høj kvalitet. De fleste steder kan man åbne for vandhanen, og ud kommer friskt og godt grundvand, der kun har været gennem en meget begrænset behandling.

Slettet:

Mange danskere har på rejser til udlandet fået øjnene op for, at det ikke er en selvfølge, at der er godt vand i vandhanen.

Når vi i Danmark kan glæde os over drikkevand af høj kvalitet, skyldes det overordnet set to forhold.

For det første er vi fra naturens side beriget med rigelig nedbør og gode jordbundsforhold.

For det andet har der i mange år været gjort en stor indsats for at beskytte grundvandet og på anden måde sikre drikkevand af høj kvalitet.

Derfor kan vi i dag glæde os over godt drikkevand. Vi må dog også se i øjnene, at der på nogle områder er udfordringer, og at det kræver en fortsat indsats, hvis kommende generationer også skal kunne nyde rent drikkevand på samme måde, som vi kan i dag.

Jeg ser sikring af rent og godt drikkevand som en af mine vigtigste opgaver, og jeg vil gerne være med til at gøre en ekstra indsats, som det fremgår af denne handlingsplan. Handlingsplanen skal sikre fokus på drikkevandsområdet og sikre, at også fremover kan urensset grundvand som udgangspunkt være kilde til vores drikkevand.

Handlingsplanen præsenterer en række initiativer inden for syv indsatsområder. Nogle initiativer er helt nye, mens andre allerede er i gang – blandt andet som konsekvens af aftalen om Grøn Vækst.

Dermed er handlingsplanen et katalog over de vigtigste fremtidige initiativer til sikring af drikkevandet.

Når vi har et godt udgangspunkt skyldes det i høj grad, at de forskellige interessenter i vandsektoren er sig deres ansvar bevidst. De gør en stor indsats i dagligdagen, og de bidrager konstruktivt med forslag til nye initiativer.

Det engagement og samarbejde bliver der også brug for fremover for at gennemføre handlingsplanens initiativer.

Mange gode kræfter har bidraget aktivt til udviklingen af denne handlingsplan, og der er brug for, at kommuner, regioner, vandforsyninger og andre parter fortsætter det gode samarbejde om at sikre drikkevand af god kvalitet.

Miljøminister Karen Ellemann

Indhold

1 Dansk drikkevand og udfordringer på området	4	Slettet: 4
1.1 Den danske drikkevandsmodel.....	4	Slettet: 3
1.2 Ny organisering af området.....	6	Slettet: 4
1.3 Centrale udfordringer for drikkevandet.....	7	Slettet: 3
Vision og fokusområder for drikkevandet	8	Slettet: 6
2 Reguleringen af drikkevandsområdet	10	Slettet: 3
2.1 Generel beskyttelse af grundvandet.....	10	Slettet: 7
2.2 Områder med særlige drikkevandsinteresser.....	10	Slettet: 3
2.3 Drikkevandsdirektivet og Vandrammedirektivet stiller også krav.....	12	Slettet: 8
3 Syv indsatser til sikring af drikkevandskvaliteten	12	Slettet: 3
3.1 Grundvandsbeskyttelse skal forebygge drikkevandsproblemer.....	12	Slettet: 3
3.2 Gennemtænkt vandplanlægning.....	15	Slettet: 10
3.3 Mere sikker drikkevandforsyning.....	18	Slettet: 3
Øgede krav til kvalitetsstyring	19	Slettet: 12
3.4 Systematisk kommunalt tilsyn.....	21	Slettet: 3
3.5 Mere borgerinddragelse på vandområdet.....	23	Slettet: 10
3.6 Udvikling af vandteknologier.....	24	Slettet: 3
3.7 Offensiv fremtidig regulering.....	26	Slettet: 12
4 Eksport af dansk vandteknologi og know how	28	Slettet: 3
		Slettet: 10
		Slettet: 3
		Slettet: 12
		Slettet: 3
		Slettet: 12
		Slettet: 3
		Slettet: 15
		Slettet: 3
		Slettet: 18
		Slettet: 3
		Slettet: 19
		Slettet: 3
		Slettet: 21
		Slettet: 3
		Slettet: 23
		Slettet: 3
		Slettet: 24
		Slettet: 3
		Slettet: 26
		Slettet: 3
		Slettet: 28
		Slettet: 1 Dansk ... [1]
		Slettet: 3
		Slettet: 1 ... [2]
		Slettet: 3
		Slettet: 1 ... [3]
		Slettet: 3
		Slettet: 1 ... [4]
		Slettet: 3
		Slettet: 1 ... [5]
		Slettet: 3
		Slettet: 1 ... [6]
		Slettet: 3
		Slettet: 1 ... [7]
		Slettet: 3
		Slettet: 1 ... [8]
		Slettet: 3
		Slettet: 1 ... [9]
		Slettet: 3
		... [10]
		... [11]
		... [12]
		... [13]

1 Dansk drikkevand og udfordringer på området

Dansk drikkevand har generelt en meget høj kvalitet, og de fleste steder i landet kan man indvinde grundvand og bruge det til drikkevand efter en meget begrænset behandling. Men drikkevandskvaliteten er også under pres.

Det danske drikkevand har en høj kvalitet, og det er regeringens mål at sikre, at det også vil være sådan fremover. Denne handlingsplan sætter rammerne og retningen for indsatsen i 2010-2012.

Handlingsplanen er bygget op på følgende måde:

I første afsnit gives en introduktion til den danske model for drikkevand, og de vigtigste udfordringer for drikkevandskvaliteten.

I andet afsnit præsenteres den overordnede vision og syv indsatsområder i handlingsplanen. Samtidig præsenteres de tre fokusområder der ligger i strategiperioden: Øget sikkerhed, større ressourcebevidsthed og bedre teknologi.

I tredje afsnit beskrives den lovgivningsmæssige regulering af drikkevandet, der både omfatter en række love og EU-direktiver.

I fjerde afsnit beskrives hvert af de syv indsatsområder. Udfordringerne på området beskrives, og ved hvert af områderne fastlægges de centrale initiativer de kommende 3 år. Nogle af initiativerne arbejdes der allerede med, mens andre er helt nye.

I det femte og sidste afsnit gives en kort beskrivelse af perspektiverne i eksport af dansk vandteknologi og know how.

1.1 Den danske drikkevandsmodel

Næsten alle steder i Danmark kan man indvinde grundvand, som er egnet til at fremstille drikkevand. Drikkevand, der er rent og smager godt.

Drikkevand, der er fremstillet ud fra grundvand og har så fin en kvalitet, at det generelt de fleste steder er af bedre kvalitet end flaskevand.

Den gode grundvandskvalitet sikres gennem den generelle grundvandsbeskyttelse og en særlig beskyttelse, som er rettet mod drikkevandsressourcerne.

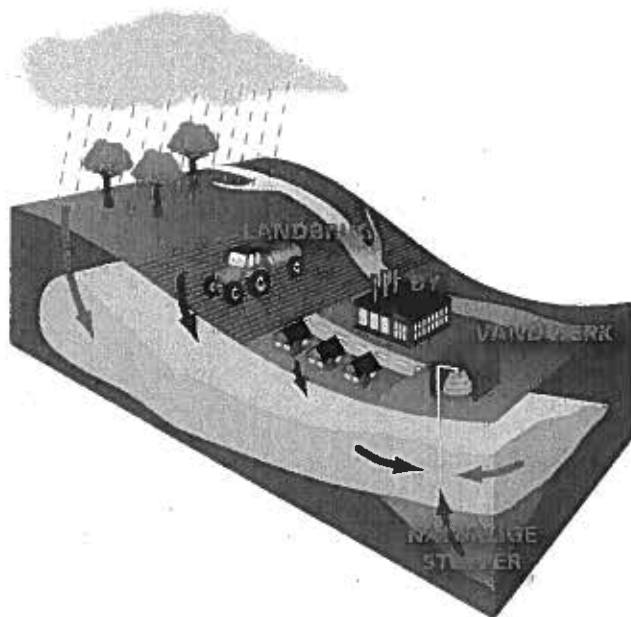
På langt de fleste vandværker gennemgår vandet kun en luftning og filtrering, en såkaldt "simpel vandbehandling".

Luftningen sker dels for at tilføre grundvandet ilt og dels for at fjerne eventuelle opløste luftarter som svovlbriente, kuldioxid og methan. Filtreringen sker for at fjerne opløste jern- og manganforbindelser. Herefter er vandet klar til at blive anvendt som drikkevand.

I mange lande tilsættes klor til drikkevandet for at sikre sig mod bakterier, der findes i råvandet. Råvandet stammer ofte fra overfladevand i fx søer. Kloring betyder, at det ikke får konsekvenser for forbrugerne, hvis der sker mindre forureninger med bakterier af drikkevandet, mens vandet er på vej gennem ledningsnettet.

Kloring har imidlertid en række uønskede effekter – ikke mindst når det gælder smagen. Derfor bruges kloring ikke i Danmark.

Den danske drikkevandsmodel er unik og sikrer, at danskerne kan få velsmagende og rent drikkevand fra hanen, hvor man i flere andre lande må købe vand på flaske, fordi vandet fra hanen i de lande ikke har så høj kvalitet.

Figur 1. Påvirkninger af grundvandets kvalitet

Grundvandets kvalitet påvirkes de vand der siver ned og af den omkringliggende geologi. Derfor indeholder grundvand nogen steder pesticider eller anden forurening, ligesom grundvandet kan indeholde naturligt forekommende stoffer som kalk, arsen, nikkel og flourid.

Godt drikkevand

Drikkevandet i Danmark kommer fra grundvandet. Nedsivningen gennem jorden gør, at vandet bliver naturligt rensat og filtreret. På sin vej gennem jordlagene får vandet tilført naturlige salte og kalk, hvorved det får smag og karakter. Der stilles flere krav til hanevandet end til flaskevandet.

1.2 Ny organisering af området

I Danmark er myndighedsansvaret for, at vores drikkevand på det enkelte vandværk har en ordentlig kvalitet, placeret i kommunerne.

Det er kommunerne, der har ansvaret for den overordnede planlægning af hvordan kommunens vandforsyning skal være. Det er også kommunerne der giver tilladelse til indvinding, og fører tilsyn med indretningen og driften af vandforsyningsanlægget.

Vandforsyningerne har ansvaret for at drive vandforsyningsanlæggene så grænseværdierne overholdes, og borgerne forsynes med rent og godt drikkevand.

Ved en mikrobiel forurening er det kommunens ansvar at sikre, at årsagen til forureningen findes og udbedres. Ved en forurening af grundvandet med miljøfremmede stoffer er det regionens ansvar, i samarbejde med kommunen, at opspore forureningskilden.

Slettet: konkret

Modernisering af vandsektoren

To tredjedele af drikkevandet er hidtil blevet leveret af kommunale vandforsyninger, mens en tredjedel leveres af private, forbrugerejede vandforsyninger. Men med Vandsektorloven, som trådte i kraft 1. januar 2010, skal de kommunale vandforsyninger udskilles fra kommunerne og etableres som selvstændige, kommunalt ejede eller forbrugerejede selskaber.

Formålet med Vandsektorloven er at modernisere reguleringen og organiseringen af den danske vandsektor, så sektoren bl.a. effektivt og økonomisk kan sikre forsyning med drikkevand.

Hvis alle vandforsyninger kan gøres lige så effektive som de bedste i branchen, vil det betyde store effektiviseringer af sektoren.

I Danmark giver naturen gunstige muligheder for at indvinde grundvand af god kvalitet i langt størstedelen af landet. Samtidig er der en historisk tradition specielt i landdistrikterne for etablering af lokale fællesskaber inden for bl.a. vandforsyning. Derfor er den danske vandforsyningsstruktur meget decentral, og i Danmark er der et stort antal vandværker set i forhold til befolkningens størrelse. Størstedelen af vandforsyningerne drives af frivillige bestyrelser. De lægger et stort arbejde i at sikre god og sikker vandforsyning uden for de store byer.

Med øgede krav til kvalitetskontrol og dokumentation er de frivillige bestyrelser i de små vandværker kommet under pres, derfor kan der forventes færre og større vandforsyninger på lidt længere sigt.

2.500 almene forsyninger – heraf 250 store

Der er ca. 2.500 almene vandforsyninger i Danmark, hvoraf de ca. 250 betegnes som store forsyninger. De almene vandforsyninger forsyner ca. 97 % af danskerne med drikkevand.

Ud over de ca. 2.500 almene vandforsyninger er der ca. 50.000 ikke-almene vandforsyninger – dvs. forsyninger som forsyner mindre end 10 ejendomme. Disse vandforsyninger består som regel kun af en brønd eller en boring, og langt de fleste forsyner kun en enkelt husstand. Antallet af ikke-almene vandforsyninger falder løbende. Dels på grund af forureningsproblemer, dels fordi mange borgere ønsker at overlade ansvaret for vandkvaliteten til et vandværk.

For forsyninger til mindst ti ejendomme

Den nye Vandsektorlov gælder for alle vandforsyninger, der leverer mindst 200.000 m³ vand årligt og forsyner, eller har til formål at forsyne, mindst 10 ejendomme.

1.3 Centrale udfordringer for drikkevandet

Det danske drikkevandet er godt, men der er udfordringer, hvis den gode kvalitet og danskernes tillid fremover skal sikres.

Forurening af grundvandet

Kvaliteten af det grundvand, som i dag udnyttes til vandforsyning i Danmark, er generelt god, men menneskeskabte forureninger kan true grundvandsressourcen. Der er i dag kortlagt 12.000 forurenede grunde og 12.000 grunde, hvor der er begrundet mistanke om forurening. Der forventes at findes mindst dobbelt så mange grunde, som endnu ikke er kortlagte.

Slettet: ,

Slettet: hvoraf 4.800 vurderes at kunne udgøre en trussel for grundvandsressourcen.

Udvaskning af næringsstoffer fra landbruget betyder at grundvandet nogle steder indeholder for meget nitrat. Brug af pesticider har mange steder også ført til forurening af grundvandet. I dag er der en skrap og omfattende godkendelsesordning for pesticider, der skal sikre mod, at pesticider ender i grundvandet. I forhold til pesticider er det derfor især fortidens synder, der fortsat giver problemer.

Forurening i forsyningsledet

Inden for de senere år har der været flere tilfælde af forurenede drikkevand, hvor de største har været forureningen i Køge i 2007 og i Tune i 2009. I disse sager har der været tale om mikrobiel forurening af vandet, som er sket i forsyningsledet. Mikrobielle forureninger kan gøre forbrugerne akut syge, og derfor skal der stor fokus på at mindske risikoen for den type forurening.

Områder med knappe vandressourcer

I dag er der på landsplan balance mellem grundvandsdannelse og indvinding. Men der er store geografiske forskelle på både dannelse og indvinding af grundvand. Derudover findes der grundvandsressourcer, som ikke anvendes til drikkevand, da de indeholder humus (rester af jord, der giver brunt vand), sundhedsskadelige stoffer som nikkel og arsen eller er forurenede med pesticider, klorerede opløsningsmidler, olie- og benzinstoffer eller andre typer af miljøfremmede stoffer.

Slettet: forurenede

Slettet: /

Slettet: -

Slettet: .

I nogle områder er grundvand af god kvalitet en for knap ressource til både at kunne tilfredsstille behovet for drikkevand, behovet for vand til erhverv og samtidig sikre en god miljøtilstand i vandløb, søer og vandet ved kysterne.

Endelig forventes klimaændringer også at kunne spille en rolle i forhold til vandressourcerne, da ændringerne giver tørkeperioder i sommerhalvåret og øgede regnmængder i vinterhalvåret.

Utilstrækkelig adgang til data for myndigheder og borgere

Mange borgere er interesserede i at vide noget om deres drikkevand. Vandværkerne har pligt til at informere om drikkevandskvaliteten, og mange vandværker bruger deres hjemmeside til formidling af analyseresultater. Oplysningerne kan dog være vanskelige at forstå, hvis de ikke er kommunikeret på en letforståelig måde.

Hver gang vi har en forureningssag som i Køge og Tune får danskernes tillid til drikkevandet et knæk. Det er problematisk, da vi i Danmark generelt har rent og godt drikkevand. Der findes i dag ikke en enkel og let tilgængelig måde, hvorved borgere i hele landet kan få oplysninger om det lokale drikkevand.

Dataudveksling mellem myndigheder har afgørende betydning for, at den nødvendige indsats kan iværksættes. Dataudveksling er samtidig en forudsætning for, at der kan ske en koordineret indsats til beskyttelse af grundvand og drikkevand.

Vision og fokusområder for drikkevandet

Visionen er rent og godt drikkevand. I 2010-2012 skal der særligt fokus på større ressourcebevidsthed, øget sikkerhed og bedre teknologi.

Ny vision for drikkevandet

I Danmark skal alle have adgang til rent og godt drikkevand, der er baseret på grundvand af god kvalitet. Det gælder uanset, om vi bor i byen eller på landet.

Vandindvindingen skal være bæredygtig, så der også er rent vand til kommende generationer og så vandløb og vådområder beskyttes. Energibesparelser skal også være et naturligt tiltag for vandforsyningerne.

Samtidig skal vandforsyningssektoren have gode muligheder for at deltage i udviklingen af dansk miljøteknologi.

Visionen er derfor, at vi skal have:

Rent og godt drikkevand
- leveret gennem en bæredygtig vandindvinding
- af en innovativ vandforsyningssektor

Tre fokusområder: Sikkerhed, ressourcebevidsthed og teknologi

På tværs af den samlede indsats ønskes et særligt fokus på tre temaer:

Større ressourcebevidsthed

Viden er både vigtigt for ressourcebevidstheden og for at fastholde tilliden til det danske drikkevand.

Danskerne skal vide, hvorfor det er fornuftigt at spare på vandet, og danskerne bør have adgang til mere viden om kvaliteten af drikkevandet.

Nogle steder i landet er der rigeligt med grundvand af god kvalitet, men det gælder ikke alle steder. Derfor er det vigtigt med større ressourcebevidsthed i forhold til indvinding og forbrug, så vi ikke kommer til at mangle vand.

Ressourcebevidstheden i forhold til energiforbrug skal derudover være et naturligt tiltag for vandforsyningerne.

Øget sikkerhed

Når man åbner for hanen, skal vandet altid være rent og godt. Derfor skal der særligt fokus på sikkerheden, så man undgår forurening af drikkevandet.

Der er ikke mange forureninger af drikkevandet i Danmark, men hver eneste forurening er en for meget. Derfor skal der være stort fokus på sikkerhed. Man skal selvfølgelig ikke blive syg af at drikke vand fra hanen, og det er et mål, at alle fortsat kan have stor tillid til det danske vand.

Bedre teknologi

Fra forebyggelsen til man åbner vandhanen med det rene vand spiller teknologien en vigtig rolle. Danmark har allerede vandteknologi af høj standard, men der er brug for endnu mere innovation og teknologiudvikling for at forbedre behandling, overvågning, energibesparelser og forsyningsikkerhed.

Der er brug for, at nye teknologier hurtigere og i større omfang tages i brug af vandværkerne – også af de mindre vandværker.

Samtidig er vandteknologi yderst interessant, fordi Danmark på flere områder er blandt de førende nationer. Vi skal arbejde på at fastholde og styrke vores rolle som eksportør af både teknologi og know how.

Initiativer i 2010-2012

En effektiv indsats til sikring af drikkevandskvaliteten, kræver, at stat, regioner og kommuner fortsat har fokus på at beskytte grundvandet. Det kræver, at vandforsyningerne fortsat fokuserer på at levere drikkevand af høj kvalitet. Og det kræver, at den gældende regulering følges.

I disse år sker der to centrale begivenheder på vandområdet. For det første en modernisering og ny organisering af sektoren med Vandsektorloven. For det andet en ny og sammenhængende vandplanlægning som følge af EU's Vandrammedirektiv. De fulde resultater af de to initiativer ser vi først om et par år.

Det er med dette afsæt og med visionen som pejlemærke, at denne handlingsplan fastlægges, hvad der skal være indsatsen de kommende år.

For at kunne sikre godt drikkevand er det nødvendigt med en indsats i mange forskellige led – fra forebyggelse og sikkerhed i forsyningsledet, til ressourcebevidsthed og teknologiudvikling.

I denne handlingsplan gives en samlet præsentation af indsatsen, hvor de forskellige typer af indsats beskrives, og hvor både nye og igangværende initiativer er med.

I perioden 2010-2012 vil drikkevandskvaliteten særligt blive sikret gennem syv indsatsområder:

God drikkevandskvalitet 2010-2012

1. Grundvandsbeskyttelse skal forebygge drikkevandsproblemer
2. Gennemtænkt vandplanlægning
3. Mere sikker drikkevandsforsyning
4. Systematisk kommunalt tilsyn
5. Mere borgerinddragelse på vandområdet
6. Udvikling af vandteknologier
7. Offensiv regulering

2 Reguleringen af drikkevandsområdet

Drikkevandsområdet er både reguleret af Vandforsyningsloven, Miljøbeskyttelsesloven, Jordforureningsloven, Miljømålsloven og af EU-direktiver.

God drikkevandskvalitet sikres i et samspil mellem forskellige reguleringer. I dette afsnit gives en overordnet introduktion til reguleringen af drikkevandsområdet.

Vandforsyningsloven regulerer primært udnyttelsen af vandressourcerne og sikrer en hensigtsmæssig vandforsyning. Vandforsyningsloven indgår i et tæt samspil med særligt Miljømålsloven, Jordforureningsloven, Miljøbeskyttelsesloven og Vandsektorloven.

En række andre love berører grundvand og drikkevand – blandt andet har Planloven og Husdyrbrugsloven indflydelse på grundvandsbeskyttelsen, mens byggesektorloven indeholder regler for vandinstallationer.

Slettet: , Jordforureningsloven

I tilknytning til lovene findes en række bekendtgørelser og vejledninger, ligesom der findes normer, der beskriver de tekniske krav til vandværker og vandinstallationer.

2.1 Generel beskyttelse af grundvandet

Den generelle beskyttelse af grundvandsressourcerne skal sikre grundvandskvaliteten overalt. Den generelle beskyttelse sker gennem Miljøbeskyttelsesloven og Jordforureningslovens regler.

Hertil kommer pesticidhandlplaner, nationale godkendelsesordninger for anvendelse af pesticider og husdyrloven – f.eks. harmonikrav for udspreddning af husdyrgødning.

Kommuneplanlægningen også en faktor

Kommuneplanlægningen kan påvirke grundvandsbeskyttelsen – f.eks. skal kommunerne være opmærksomme ved udlæg af nye byområder og områder til erhverv. Samtidig vil skovrejsningsområderne bidrage til grundvandsbeskyttelsen.

Kommuneplanen må ikke stride mod en vandplan, hvilket sikrer, at kommunerne varetager hensynet til grundvandet i deres planlægning. De beskyttede områder i vandplanen, herunder områder med særlige drikkevandsinteresser, skal indgå i redegørelsen til kommuneplanen, jf. planlovens § 11 a, stk. 1, nr. 3.

Miljøbeskyttelsesloven og jordforureningsloven

Den generelle grundvandsbeskyttelse, som gælder overalt, sker med udgangspunkt i Miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og et større antal bekendtgørelser om sikring mod forurening af jord og grundvand.

Der er blandt andet tale om bekendtgørelser om olietanke, nedslivningsanlæg, udførelse og sløjfning af borer, jordvarmeanlæg, rensere og genanvendelse af restprodukter.

Grundvandsbeskyttelse i forhold til kortlægning af forurenede arealer og indsats mod grundvandstruende forureninger sker i medfør af Jordforureningsloven.

2.2 Områder med særlige drikkevandsinteresser

De vigtigste grundvandsressourcer for drikkevandforsyningen er udpeget som "områder med særlige drikkevandsinteresser" og "indvindingsoplande til almene vandforsyningsanlæg". I disse områder skal der gøres en ekstra indsats for at beskytte grundvandet.

Det gælder den offentlige indsats mod jordforurening, grundvandskortlægningen og indsatsplanerne for grundvandsbeskyttelse.

Ekstra indsats ved områder med særlige drikkevandsinteresser

Regionerne kortlægger de arealer, der er jordforurenede. Oprydningen prioriteres, hvor grundvandet eller menneskers sundhed er truet. Indsatsen for grundvandet er målrettet områder med særlige drikkevandsinteresser og andre områder med vandindvinding.

Slettet:Sideskift.....

Grundvandskortlægningen er en statslig opgave efter miljømålsloven, hvor grundvandsmagasinernes udbredelse, den naturlige beskyttelse kortlægges og de væsentligste trusler beskrives. Den statslige kortlægning er godt i gang, og det sidste areal skal være kortlagt i 2015.

Slettet: og

Med kortlægningen finder staten frem til de områder hvor grundvandet, grundet de geologiske betingelser, er følsomt overfor forurening, og der udpeges områder, hvor der er behov for en særlig indsats til at beskytte grundvandet. I kortlægningen indgår overblik over de forurenede grunde, som udgør en grundvandstrussel.

Efterhånden som grundvandskortlægningen gøres færdig, udarbejder kommunerne indsatsplaner for grundvandsbeskyttelsen.

Indsatsplanerne beskriver de konkrete indsatser, som kommunerne skal iværksætte. I de indsatsplaner, hvor forurenede grunde udgør en væsentlig trussel mod grundvandet, planlægges regionernes indsats i samarbejde med kommunerne.

De sidste indsatsplaner skal være færdige i 2017. Indsatsplanlægningen udgør således et af flere konkrete tiltag i den kommunale handleplan, som kommunerne skal udarbejde efter miljømålsloven.

Statens kortlægning og kommunernes indsatsplaner finansieres gennem en særlig afgift på indvindingstilladelser.

Kortlægning, indsatsplaner og beskyttelsesområder

Kortlægning af vandressourcerne og udpegning af områder sker efter Miljømålslovens §§ 6 - 8a. Indsatsplaner udarbejdes af kommunen efter Vandforsyningslovens §§ 13-13d og den tilhørende bekendtgørelse. I den forbindelse kan der fastsættes beskyttelsesområder eller mod kompensation fastsættes krav om dyrkningsrestriktioner efter Miljøbeskyttelseslovens § 26a. Også vandforsyninger kan udarbejde indsatsplaner.

Særlig beskyttelse omkring borer

For at beskytte nærområdet omkring vandindvindingsboringerne har kommunerne mulighed for at udlægge et specifikt beskyttelsesområde omkring borerne – et såkaldt boringsnært beskyttelsesområde (BNBO).

I et boringsnært beskyttelsesområde kan en aktivitet, f.eks. anvendelse af pesticider, begrænses. Etablering af et boringsnært beskyttelsesområde kan ske, når der er risiko for en forurening.

Kommunen skal foretage en konkret vurdering af, om det er nødvendigt med etableringen af et sådant område – og sørge for at indgrebet ikke er mere vidtgående end nødvendigt.

Vejledningen om BNBO er fra 2007 og er således relativt ny. By- og Landskabsstyrelsen forventer, at mange kommuner vil samarbejde med vandforsyningerne om at etablere boringsnære beskyttelsesområder de kommende år.

Boringsnære beskyttelsesområder

Boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) kan beskyttes med påbud og forbud efter Miljøbeskyttelseslovens § 24. Erstatning til grundejer fastsættes af Taksationskommissionen.

2.3 Drikkevandsdirektivet og Vandrammedirektivet stiller også krav

EU-reguleringen spiller en vigtig rolle for vandområdet. Drikkevandsdirektivet og Vandrammedirektivet er de centrale direktiver på vandområdet.

Drikkevandsdirektivet er centralt

EU's Drikkevandsdirektiv fastsætter grænseværdier for de sundhedsskadelige stoffer, både pesticider, naturligt forekommende stoffer og for mikrobiologiske elementer. Desuden fastsætter direktivet krav til, hvordan og hvor ofte drikkevandet skal kontrolleres, så det sikres at drikkevandet er sundt, rent og velsmagende.

Udkast til EU's nye drikkevandsdirektiv forventes offentliggjort inden udgangen af 2010.

Drikkevandsdirektivets grænseværdier fremgår af den danske Drikkevandsbekendtgørelse, hvor der også er krav til temperatur, farve og smag mv.

Det er vandforsyningernes ansvar at sikre, at vandet overholder kvalitetskravene, og det er kommunernes ansvar at føre tilsyn med, at vandforsyningerne overholder kravene. De almene vandforsyninger har også pligt til skriftligt at oplyse forbrugere om drikkevandets kvalitet.

Med Vandrammedirektivet er der krav om vandplaner

EU's Vandrammedirektiv betyder, at der skal laves vandplaner, der beskriver, hvordan der kan opnås god miljøtilstand for det danske grundvand samt søer, vandløb og vandet ved kysterne. I Danmark er der valgt en model, hvor hele landet er delt op i 23 vandoplande. Staten udarbejder vandplaner for de 23 oplande.

Vandplanerne indeholder blandt meget andet en prioritering af, hvordan grundvandsressourcen anvendes i de områder, hvor vandressourcen ikke er tilstrækkelig til at tilgodese alle behov.

Som udgangspunkt prioriteres anvendelsen således:

- a) Befolkningens almindelige vandforsyning.
- b) Opretholdelse af en miljømæssig acceptabel vandføring og vandstand i vandløb og vådområder.
- c) Andre formål – herunder indvinding til vandforbrugende industrier, indvinding til jordbrugsformål og øvrige vandforbrugende aktiviteter.

De 23 statslige vandplaner skal følges op af kommunale handleplaner. Planerne beskriver de konkrete handlinger, der skal gennemføres for at opnå god miljøtilstand i grundvandet, søer, vandløb og vandet ved kysterne.

3 Syv indsatser til sikring af drikkevandskvaliteten

I 2010-2012 skal den gode kvalitet af drikkevandet særligt sikres gennem igangværende og nye initiativer inden for syv indsatsområder.

3.1 Grundvandsbeskyttelse skal forebygge drikkevandsproblemer

Den bedste vej til at sikre drikkevand af høj kvalitet er at undgå forurening af grundvandet.

Vandforsyning baseret på uforurenet grundvand

Der er bred politisk enighed om, at den danske drikkevandforsyning skal baseres på uforurenet grundvand, som kun kræver en simpel behandling.

Grundvandsdannelsen sker over årtier, så hvis grundvandet først er blevet forurenet, kan det tage lang tid, inden grundvandet atter er rent. Derfor er forebyggelse afgørende for at sikre drikkevandsressourcen i fremtiden.

Den danske model lever dermed flot op til EU's Vandrammedirektiv, som siger, at vandressourcerne skal beskyttes, så man reducerer behovet for rensning.

Forebyggelse

Kommunernes og miljøcentrenes forebyggende indsats i forhold til eksisterende virksomheder

Kommunernes og miljøcentrenes godkendelsesprocedurer samt tilsyn og kontrol med forurenede virksomheder er en vigtig del af den forebyggende indsats mod forurening af grundvandsressourcerne.

Regionernes og kommunernes forebyggende indsats i forhold til jordforureninger

Regionernes indsats i form af opsporing, undersøgelser og oprensning af forurenede grunde og kommunernes indsats i forbindelse med kontrol af jordflytning og tilladelse af byggeri på forurenede grunde har bidraget i væsentlig grad til, at forureninger fra forurenede grunde ikke når frem til drikkevandsboringer.

Godkendelsesordning for pesticider forebygger

Da vandet er lang tid om at nå fra overfladen og ned i grundvandsmagasinerne, har vi i dag problemer med de pesticider, som er blevet forbudt, eller på anden måde indskrænket på det danske marked, på grund af deres skadelige virkning. Vi kæmper derfor hovedsageligt med fortidens synder, men også midler, der i dag er godkendte, kan spores i grundvandet.

Der lukkes mere end 100 vandforsyningsboringer om året på grund af pesticider. Antallet er faldende. Dette skyldes, at vandforsyningerne fusionerer, og dermed får en bedre mulighed for via fortynding at levere vand, der overholder kvalitetskravene.

I den statslige grundvandsovervågning påvises pesticider i 40 % af boringerne og i næsten 14% ligger koncentrationen over grænseværdien. Antallet stiger tilsyneladende fortsat.

For at undgå fremtidig forurening med pesticider er der en godkendelsesordning, som skal sikre, at regelret anvendelse af godkendte pesticider ikke forurener grundvandet med koncentrationer over grænseværdien.

Godkendelsesordningen kontrolleres gennem et varslingsystem for pesticider i grundvandet. Dermed kan der sættes ind med forbud eller restriktioner, hvis godkendte stoffer mod forventning giver en overskridelse af grænseværdierne. Varslingssystemet har bekræftet, at godkendelsesordningen i dag virker efter hensigten.

Slettet: ¶
¶

Kommentar [LE1]: Overskrifterne neden for er ikke gennemarbejdet. Umiddelbart foreslås de slettet ned til "Anvendelsen"

Formateret: Skrifttype: Fed

Formateret: Skrifttype: Fed

Slettet: over

Slettet: i næsten 14 % af prøverne

Slettet: ,

Slettet: og an

Med Regeringens Grøn Vækst-strategi er der sket en opprioritering af både godkendelsesordningen og varslingsystemet. Derudover indeholder Grøn Vækst en indsats for at reducere kvælstofpåvirkningen med blandt andet etablering af vådområder, randzoner langs vandløb og søer, sprøjtefrie zoner om almene vandforsyninger samt en grøn omlægning af kvælstofreguleringen.

Anvendelsen af arealerne påvirker grundvandet

Det er ikke alene landbrugets aktiviteter, der udgør en risiko for forurening af grundvandet. Byer rummer også aktiviteter der kan udgøre et problem – f.eks. nogle typer af erhverv.

Under vores skove dannes der godt og rent grundvand, som ikke bliver udsat for forurening. Derfor bruges skovrejsning bl.a. til at beskytte grundvandet, og flere vandforsyninger og kommuner samarbejder med Skov- og Naturstyrelsen om at etablere ny skov, som kan beskytte grundvandet. Søger man om starttilskud til privat skovrejsning, er det også et fremmede kriterium, hvis arealet ligger i et følsomt indvindingsområde.

Initiativer

I perioden 2010-2012 skal særligt følgende initiativer sikre, at vi forebygger fremtidige forureninger af grundvandet – og dermed sikrer en høj drikkevandskvalitet:

Styrket indsats mod problematisk brug af pesticider

I regeringens Grøn Vækst vision er der beskrevet en række initiativer for at reducere belastningen med pesticider.

Målet med initiativerne er at reducere belastningsomfanget til 1,4 inden udgangen af 2013. Det svarer til reduktion af behandlingshyppigheden fra 2,5 til 1,7. Det vil bl.a. ske gennem grøn omlægning af pesticidafgiften og fremme af pesticidfri dyrkning.

Udlægning af 25m sprøjtefrie zoner om almene vandboringer

Med Grøn Vækst er det besluttet at indføre et generelt forbud mod erhvervsmæssig og offentlig anvendelse af pesticider i en 25 meters randzoner rundt om almene vandforsyningsboringer.

Randzonerne indføres som en ændring af Miljøbeskyttelsesloven. Ændringen bliver en del af den samlede lovpakke, som skal implementere regeringens Grøn Vækst strategi.

Plantedirektoratet vil etablere et kontrolsystem for at overvåge, at beskyttelseszonerne bliver etableret.

Flere begrænsninger i arealanvendelsen

EU's rammedirektiv om bæredygtig anvendelse af pesticider trådte i kraft ved udgangen af 2009. Den videre gennemførelse af direktivets krav i dansk lovgivning vil ske i løbet af 2010 og 2011. Udlægning af 25m sprøjtefrie zoner indgår som del af implementeringen. Når direktivteksten er fortolket, tager Miljøministeriet stilling til, hvilke øvrige tiltag implementeringen vil omfatte.

Oprensning af forurenede grunde, hvor der er drikkevandsinteresser

I 2003 blev det vurderet, at de fremtidige omkostninger til den offentlige prioriterede indsats kunne opgøres til ca. 10 mia. kr.

Der er fra 2008 afsat ca. 380 mio. kr. årligt til de danske regioners administration af jordforureningsloven.

Regionernes offentligt prioriterede indsats på jordforureningsområdet sker ud fra en miljø og sundhedsmæssig vurdering, hvor både grundvandinteresser og menneskers sundhed prioriteres.

Slettet: Der er fra 2008 afsat ca. 380 mio. kr. årligt til de danske regioners administration af jordforureningsloven. Langt hovedparten af midlerne - ca. 300 mio. kr. årligt - forventes at blive brugt på en indsats, der har særligt fokus på drikkevandsområdet. ¶

Grundvandskortlægning og indsatsplaner

Senest i 2015 skal staten have afsluttet grundvandskortlægningen, hvor grundvandsmagasinernes udbredelse og naturlige beskyttelse kortlægges. Efterhånden som grundvandskortlægningen gøres færdig i de enkelte områder, udarbejder kommunerne indsatsplaner for grundvandsbeskyttelsen. De sidste indsatsplaner skal være færdige i 2017.

3.2 Gennemtænkt vandplanlægning

Det er nødvendigt med systematisk og klog planlægning, så grundvandet anvendes fornuftigt.

Store forskelle i Danmark

I dag er der på landsplan balance mellem grundvandsdannelse og indvinding. Men der er store geografiske forskelle på både dannelse og indvinding af grundvand. Derudover er der problemer med pesticidforurening af grundvandet en række steder. Andre steder har grundvandet for høje koncentrationer af naturligt forekommende – men sundhedsskadelige – stoffer. Der kan også være for meget humus i vandet.

Derfor er det vigtigt med en gennemtænkt planlægning af, hvor og hvordan vi bruger grundvandet, så vi har drikkevand i hanen, vand i vandløb og vådområder og vand til brug i virksomheder og landbrug.

Det er kommunerne, der giver vandindvindingstilladelser, der udgør et naturligt omdrejningspunkt i en fornuftig brug af grundvandet. Med grundvandskortlægningen og vandplanlægningen bliver der skabt overblik over, hvor det fremover vil være hensigtsmæssigt at tillade vandindvinding, så hensynet til sikring af god vandkvalitet i vandløb og søer samtidig bliver tilgodeset.

Ekstra beskyttelse i områder med drikkevandsinteresser

Som led i planlægningen gennemføres i disse år en omfattende grundvandskortlægning, hvor grundvandsmagasinernes udbredelse og naturlige beskyttelse kortlægges.

De vigtigste grundvandsressourcer for drikkevandet er allerede blevet udpeget som områder med særlige drikkevandsinteresser.

I disse områder gøres en særlig indsats for at beskytte grundvandet. Det gælder den offentlige indsats mod jordforurening, grundvandskortlægningen og kommunernes udarbejdelse af indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse.

I forbindelse med de statslige miljøcentres kortlægning af de væsentligste trusler mod grundvandsressourcen bidrager regionerne med overblik over de forurenede grunde, som udgør en grundvandstrussel og en risiko for drikkevandsboringer.

Inden for de afsatte ressourcer bidrager regionerne til kommunernes indsatsplaner med opsporing, undersøgelser og oprensninger af forurenede grunde. Regionernes grundvandsbeskyttende indsats koordineres med og indarbejdes i kommunernes grundvandsbeskyttende indsatsprogrammer på vandoplandsniveau, samtidig med regionens regionale hensyn og prioritering fastholdes inden for det afsatte budget.

Vandplaner for 23 områder

Med grundvandskortlægningen kortlægges grundvandsressourcen. Med vandplanlægningen sikres en samlet planlægning af, hvordan vi bruger vandressourcen.

Slettet: yder regionerne et væsentlig bidrag til planlægning af den fremtidige grundvandsbeskyttelse. For hvert opland

Slettet: Ligeledes er regionernes rolle i relation til kommunernes indsatsplanarbejde af betydning i de indsatsplaner, hvor forurenede grunde udgør en væsentlig trussel for indvindingen af drikkevand.

Slettet: e

Slettet: ne

Vandplanlægningen består af statslige vandplaner for 23 vandoplande. Vandplanerne skal følges op af kommunale handleplaner, der beskriver indsatsen for at opnå god miljøtilstand for det danske grundvand, søer, vandløb og kystvande.

Vandplanerne indeholder, blandt meget andet, principper for fordelingen af vandressourcen og opgørelser af, hvor meget vand der overordnet er til rådighed. Når de kommunale handleplaner udarbejdes, vil vi få et samlet billede af, hvor der geografisk vil være mangel på vand, hvilke formål der mangles vand til, og hvor stor manglen er.

Avanceret vandbehandling er en mulighed

Allerede i dag er det tilladt at give tilladelse til avanceret vandbehandling, dvs. egentlig rensning af vandet for uønskede stoffer. Med kommunalreformen blev det kommunerne der giver tilladelserne. Kommunerne er generelt tilbageholdende med at give tilladelser, da den danske politik har været, og fortsat skal være, at drikkevand baseres på simpel rensning af grundvandet.

Men nogle steder i landet er der ikke nok grundvand eller også er det ikke umiddelbart egnet til drikkevand. De steder hvor grundvandet ikke umiddelbart egner sig til drikkevand, skyldes det dels menneskeskabte forureninger, dels geologiske forhold. De geologiske forhold kan betyde, at vandet får et højt indhold af naturligt forekommende, men sundhedsskadelige, stoffer eller f.eks. et højt indhold af humus, hvilket gør vandet brunt.

Med vandplanerne bliver der skabt et overblik over, hvor godt grundvand er en knap ressource i forhold til at opfylde alle behovene. I de områder kan rensning af det knapt så gode grundvandet, så det kan anvendes til drikkevand, være en løsning. I de tilfælde hvor der er tale om menneskeskabte forureninger, vil løsningen være midlertidig. I de tilfælde hvor årsagen er geologisk betinget, f.eks. som med grundvandets indhold af arsen, nikkel eller humus, vil tilladelsen være permanent.

Hovedprincippet skal fortsat være, at grundvandet skal beskyttes, så der ikke opstår forureninger. Dette gælder også for de områder, hvor avanceret vandbehandling tillades.

Der findes i dag en række teknologier til avanceret vandbehandling, som kan anvendes til at fjerne både pesticidforureninger og øvrige uønskede stoffer, eller som supplerende sikring af den mikrobiologiske kvalitet. Derudover forventes en række nye teknologier at kunne udvikles under Miljøteknologisk Handlingsplan eller den nye Teknologiuudviklingsfond, som oprettes som følge af Vandsektorloven.

I forhold til forureninger fra forurenede grunde (punktkilder) vil det i langt de fleste situationer være bedst og billigst at stoppe forureningen ved kilden, dvs. på de forurenede grunde.

Slettet: n

Kun i de tilfælde, hvor alle muligheder for fjernelse af forureningen er udtømte eller ikke kan løse problemet hurtigt nok, bør tilladelser til avanceret vandbehandling overvejes.

Slettet: ,

Slettet: n

Ved fladeforurening med pesticider, der er spredt på store arealer og som vurderes at være aftagende som f.eks. BAM, kan den økonomisk og miljømæssigt optimale løsning være at rense drikkevandet i en kortere periode.

Slettet: det

Når der gives tilladelse til avanceret vandbehandling, er det vigtigt at der samtidig stilles krav til driften af anlægget, løbende kontrol af vandkvaliteten og en handlingsplan for at få en bedre råvandskvalitet.

Naturligt forekommende stoffer

Grundvandet indeholder visse steder naturlige, men sundhedsskadelige stoffer, som arsen, nikkel og fluorid. Det er stoffer, som naturligt findes i jorden, og som kan afgives til grundvandet under visse betingelser. Derfor kan de overføres til drikkevandet.

Kalk findes også naturligt i grundvandet, men kalk er ikke sundhedsskadeligt.

Vandbehandling

Kommunalbestyrelsen kan iflg. bekendtgørelse om vandindvinding og vandforsyning §14, stk. 2. give tilladelse til vandbehandling udover den simple vandbehandling. Iflg. bekendtgørelsen skal en minimal rensning tilstræbes. En ansøgning om tilladelse til avanceret vandbehandling skal indeholde en teknisk, økonomisk og miljømæssig redegørelse for valget af indvindingssted og vandbehandlingsmetode.

Vandforbruget spiller også en rolle

Vandforbruget til husholdninger har været faldende igennem 20 år, men de seneste år er der set en stagnerende eller måske svagt stigende tendens. Vandforbruget til markvanding varierer fra år til år afhængig af, hvor meget det regner i vækstsæsonen

I områder hvor grundvand er en knap ressource kan det medføre, at konflikten mellem vandløbsinteresser og vandindvindingsinteresser bliver mere markant.

Der er altså gode grunde til, at der er behov for større ressourcebevidsthed og yderligere vandbesparelser – særligt i byerne.

Brug af regnvand er en mulighed

Det er lovligt at bruge regnvand til toiletskyl og tøjvask i den private husholdning. Nogen bruger regnvand som et byøkologisk initiativ for at spare på grundvandsressourcer, mens incitamentet for andre er økonomisk.

Et regnvandsanlæg til toiletskyl eller tøjvask har typisk tjent sig hjem i løbet af par år.

Initiativer

I perioden 2010-2012 skal særligt følgende initiativer gennemføres for at sikre en klog vandplanlægning:

Vandplaner og kommunale handleplaner

De 23 statslige vandplaner blev i januar 2010 sendt i forhøring. Når planerne er vedtaget, har kommunerne et år til at lave handleplaner, som beskriver de konkrete initiativer der skal iværksættes, for at opfylde målene.

Principper for prioritering af grundvandsressourcen

De kommende vandplaner vil ligesom de hidtidige regionplaner/landsplandirektiver indeholde en prioritering af, hvordan grundvandsressourcens anvendes i de områder, hvor vandressourcen ikke er tilstrækkelig til at tilgodese alle behov.

Retningslinjerne er bindende overfor myndigheders planlægning og administration. De vil derfor også få betydning, når kommunerne skal give tilladelser til vandindvinding.

Klar sammenhæng mellem vandplaner og vandindvindingstilladelser

En ændring af vandforsyningsloven blev vedtaget 15. december 2009. Ændringen betyder blandt andet, at en række vandindvindingstilladelser og rettigheder, som udløber 1. april 2010, bliver forlænget til et år efter vedtagelse af første kommunale handleplan.

Ved at udskyde fornyelsen af indvindingstilladelserne skabes der en bedre sammenhæng mellem de kommende vandplaner – beskyttelsen af vandmiljøet – og de fremtidige vandindvindingstilladelser – fremtidig udnyttelse af grundvandsressourcerne.

Datatilgængelighed og vedligeholdelse

Det er af afgørende betydning for forvaltning af vandressourcen, at grundvandsdata er aktuelle og til rådighed for kommuner, regioner og stat. Xxxx vil tage skridt til at sikre, at dataudvekslingen mellem myndighederne kan foregå smidigt og at data løbende opdateres.

Slettet: h

Formateret: Skrifttype: Ikke Fed, Ikke Kursiv

Grundvandshensyn i planlægningen

Det er vigtigt hele tiden at sikre en sammenhæng mellem planlægningen af arealanvendelsen og grundvandsbeskyttelsen. I vandplanerne er der retningslinjer for særlig beskyttelse mod grundvandstruende aktiviteter, og vandplanerne er grundlaget for kommunernes varetagelse af hensynet til rent vand. By- og Landskabsstyrelsen, som er myndighed i forhold til by- og landsplanlægningen, vil løbende bidrage til, at kommunerne får den nødvendige vejledning.

Retningslinjer for avanceret vandbehandling

Allerede i dag er der steder i landet, hvor den lokale grundvandsressource ikke umiddelbart er egnet til drikkevand, eller hvor grundvand er en knap ressource i forhold til opfyldelse af vandplanlægningen. I de områder kan en mere lempelig administration af tilladelser til avanceret vandbehandling være en del af løsningen.

By- og Landskabsstyrelsen vil udarbejde retningslinjer for, hvornår og hvordan kommunerne kan fravige hovedprincippet om, at drikkevandsforsyning baseres på simpel rensning af grundvand. Retningslinjerne skal understøtte administrationen i de kommuner, hvor grundvandsressourcer af god kvalitet er knap.

By- og Landskabsstyrelsen vil kortlægge og følge udviklingen i tilladelser til avanceret vandbehandling. Overvågningen vil indgå i vandplanernes basisanalyse i 2013 og herefter hvert 6. år.

Mere viden om besparelser ved brug af regnvand

2001 blev det muligt at anvende regnvand til tøjvask og toiletskyl. By- og Landskabsstyrelsen vil iværksætte en erfaringsopsamling på disse regler – hvor udbredt er anvendelsen, hvilke vandbesparelser giver de, hvordan er erfaringerne med brugen, og har der været problemer i forhold til rentvandsystemerne. Derudover vil alternative anvendelser af regnvandet også blive undersøgt.

3.3 Mere sikker drikkevandsforsyning

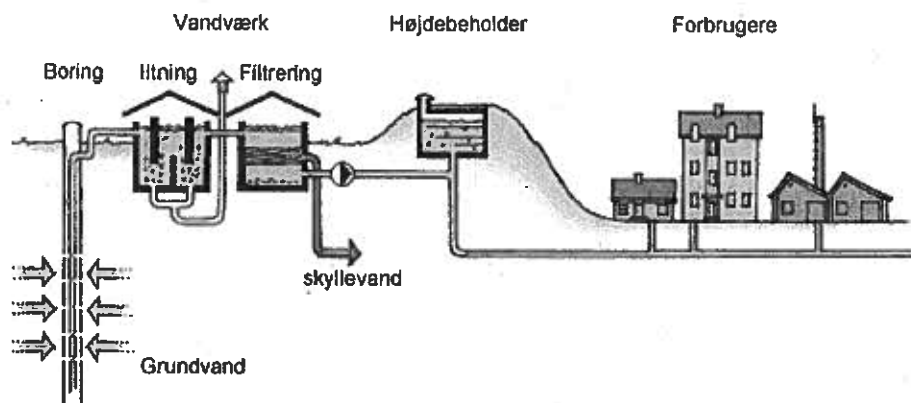
Forurening af drikkevandet i forsyningsleddet kan skyldes fejl og lækager. Der er brug for større viden og mere systematisk erfaringsopsamling.

Transporten fra grundvandet til vandhanen

Grundvandet pumpes op til vandværket via en boring, på vandværket gennemgår vandet en simpel behandling, og herefter ledes vandet gennem ledningsnettet ud til forbrugerne.

Når der opstår mikrobiologiske forureninger, sker det typisk via utætheder ved boringen, ved fejl eller dårlig hygiejne på vandværket eller via lækage på ledningsnettet.

Som forbruger har man også et ansvar. Der kan være afsmittende forureninger fra installationer – f.eks. afgivelse af tungmetaller fra vandhaner. For at undgå det, kan man som forbruger sikre sig, at f.eks. den vandhane man køber, er godkendt. For de små private vandforsyninger skyldes forureninger oftest, at boringen eller brønden er utæt. Også her er det den enkelte brøndejer's ansvar, at sikre brønden.

Figur 2: Et typisk grundvandsbaseret vandværk i Danmark. (DANVA)

Alvorlige problemer med mikrobiologisk forurening

Nogle steder i landet har der været problemer, fordi drikkevandet i forsyningsledet er blevet forurenet med bakterier. De seneste større sager har været forureningerne i Køge i 2007 og Tune i 2009.

Sådanne forureninger er ganske alvorlige. Mennesker bliver syge af at drikke vandet, og det kan tage lang tid at finde årsagen. I den periode er der store gener for forbrugerne, som ikke kan bruge vandet direkte fra hanen. De skal enten koge vandet, eller hente vand fra en vandvogn.

Efter en forurening skal ledningsnettet renses, og det skal sikres, at rensningen kommer helt ud til forbrugerens hane. Derefter skal ledningsnettet skylles, og igen skal det sikres, at vandet er rent helt ud til forbrugeren. Først derefter kan der igen løbe rent drikkevand gennem ledningsnettet.

Kommunernes Landsforening, Vandforsyningsbranchen og Miljøministeriet samarbejder om en bedre sikring af vandforsyningerne mod disse forureninger. Sammen har de sikret udarbejdelsen af "Redegørelse vedr. sikring af drikkevand mod mikrobiel forurening".

Øgede krav til kvalitetsstyring

Mange steder i vores samfund er der stigende forventninger om – og krav til – dokumentation af kvalitet og proces gennem kvalitetsstyringssystemer. Dette gælder også for vandsektoren.

Enkelte vandforsyninger har etableret ledelsessystemer med fokus på drikkevandskvalitet - f.eks. med udgangspunkt i systemet "Dokumenteret Drikkevandssikkerhed" (DDS). Igennem systemer som DDS sikres dokumentation for, at forsyningerne overholder en beskrevet kvalitetspolitik.

Kvalitetsstyring sikrer blandt andet, at myndighedskrav bliver overholdt, og at vandforsyningerne har fokus på de steder i forsyningen, hvor der er risiko for, at drikkevandets kvalitet kan blive forringet. Med ledelsessystemer vil der også være klare krav til, hvordan kvaliteten opretholdes – og genoprettes hvis det bliver nødvendigt.

Det vurderes, at indførelse af ledelsessystemer og mere systematisk egenkontrol vil være en effektiv vej til at sikre drikkevandskvaliteten.

Ledelsessystem med fokus på drikkevandskvalitet

Et ledelsessystem er et kvalitetssikringsystem, som sikrer en systematik i driften af vandforsyningen for at mindske risikoen for forurening af drikkevandet. Systemet sikrer, at kravene til drikkevandskvaliteten opfyldes, og at dette kan dokumenteres. Den overordnede systematik er:

1. Definer målsætning og politik og fastsæt kvalitetsmål.
2. Identificer, vurder og beskriv risikofaktorer.
3. Iværksæt styrende foranstaltninger - styring af risici.
4. Gennemfør løbende dokumentation, evaluering og korrigerende handlinger.

Blødgøring af drikkevandet

I den østlige del af Danmark er kalkindholdet mange steder så højt, at vandet betegnes som hårdt. Jo hårdere vandet er, jo hurtigere kalker installationer til. Hårdt vand kræver brug af større mængder sæbe og rengøringsmidler, og kalkbelægninger kan betyde øget energiforbrug.

Både meget blødt vand og meget hårdt vand kan vekslevirke med materialer i vandinstallationerne. Det kan give negativ indflydelse på både vandkvalitet og rør-systemer.

I andre lande blødgør man vandet på vandforsyningsanlægget. Effekten af at blødgøre drikkevandet i Danmark kendes ikke fuldt ud, og det er derfor vigtigt at tilvejebringe en større viden om økonomiske, tekniske og miljømæssige fordele og ulemper ved blødgøring, til brug for afklaring af politikken på området.

Initiativer

I perioden 2010-2012 skal særligt følgende initiativer gennemføres for at sikre en mere sikker vandforsyning:

Fremadrettet kvalitetssikring af data i den nationale drikkevandsdatabase - Jupiter-databasen

By- og Landskabsstyrelsen, De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland og Kommunernes Landforening vil sammen sikre, at indberetninger af data til Jupiter-databasen sker på en entydig og ensartet måde. Herved vil der ske en kvalitetssikring af data.

Nye og tidssvarende krav til indretning af vandværker og ledningsnet

Der findes to normer for vandforsyningsanlæg, som beskriver hvordan et vandværk indrettes og dimensioneres, så det kan levere den ønskede mængde vand med den ønskede kvalitet og sikkerhed. Normerne blev sidst revideret i slutningen af 1980'erne. By- og Landskabsstyrelsen vil tage kontakt til branchen med henblik på at vurdere behovet for en revision af normerne.

Færre forureninger på små, private vandforsyninger

Der findes ca. 50.000 små, private vandforsyninger som typisk forsyner enkeltejendomme. Undersøgelser har vist, at utætte boringer er en væsentlig årsag til, at en del af de små vandforsyninger er forurenede.

I efteråret 2008 gennemførte Miljøministeriet en handleplan for sikring af små, private vandforsyninger. Handleplanen omfattede bl.a. information til brøndeje og kommuner.

Som opfølgning på planen vil Miljøministeriet udarbejde en ny informationsindsats til brøndeje og kommunerne om den samlede lovgivning på området. Målet med indsatsen i forhold til kommunerne er at give bedre vejledning og rådgivning af de private brøndeje, så der bliver færre forureninger. Samtidig skal vejledningen lette kommunernes administration på området.

Mere viden om UV-behandling som sikkerhedsbarriere

By- og Landskabsstyrelsen vil undersøge fordele og ulemper ved at tillade UV-behandling

som sikkerhedsbarriere i drikkevandsforsyningen.

Påvirkning af drikkevandskvaliteten grundet materialer

Installationer til drikkevand må ikke forringe vandkvaliteten. Derfor skal drikkevandsinstallationer være VA-godkendte efter Erhvervs- og Byggestyrelsens lovgivning. By- og Landskabsstyrelsen vil udarbejde en vejledning om vandforsyningslovens kvalitetskrav af betydning for materialer i kontakt med drikkevand.

Påvirkning af drikkevandet fra installationer og krav til installationer vil muligvis indgå i det udkast til revision af drikkevandsdirektivet, som Kommissionen forventes at udsende i 2010.

Indførelse af ledelsessystemer på vandforsyningerne

Miljøministeren har med ændringen af Vandforsyningsloven fået bemyndigelse til at fastsætte regler om driften af vandforsyningsanlæg. Dermed er den nødvendige hjemmel til, at der kan indføres kvalitets- og sikkerhedssystemer i form af ledelsessystemer gennemført. Den politiske proces for afklaring af omfanget af indførelse af ledelsessystemer forventes at foregå i 2010.

Det skal afklares, i hvor stort omfang de driftsansvarlige på vandværkerne skal gennemføre et mere formelt uddannelsesmodul.

Ledelsessystemer forventes at indgå i det udkast til revision af drikkevandsdirektivet, som Kommissionen forventes at udsende i 2010.

Blødgøring af drikkevandet

Hårdt vand betyder øget forbrug af vaskeaktive stoffer og mere energi ved opvarmning. Der mangler dog viden om, hvilken effekt blødgøring af vandet i Danmark har samlet set. Både meget blødt vand og meget hårdt vand kan vekslevirke med materialer i vandinstallationerne. Det kan give negativ indflydelse på både vandkvalitet og rørsystemer.

Derudover er der behov for en analyse af energiforbruget til at blødgøre centralt på vandværkerne set i forhold til de potentielle besparelser hos forbrugerne, samt brug for økonomiske beregninger af konsekvensen ved blødgøring af drikkevandet.

By- og Landskabsstyrelsen vil derfor tilvejebringe mere viden om effekten af at blødgøre drikkevandet – herunder de samfundsøkonomiske konsekvenser af blødgøring.

3.4 Systematisk kommunalt tilsyn

Det er kommunernes ansvar at føre tilsyn med drikkevandsområdet. Der er behov for at målrettet tilsynet, så der overalt er stort fokus på at sikre god drikkevandskvalitet.

Kommunerne har ansvaret for drikkevandet

I Danmark er drikkevandsområdet et kommunalt ansvarsområde.

Det er kommunerne, der giver tilladelse til indvinding, og det er kommunerne, der fører tilsyn med drikkevandets kvalitet, så vandforsyningerne leverer rent og godt drikkevand.

I en konkret forureningssag er det kommunen, der skal sikre, at årsagen til forureningen findes og udbedres.

Kommunerne fører tilsyn

Det er også kommunerne, der fører tilsyn med indretning og drift af vandforsyningsanlæggene samt med kvaliteten af vandet i vandforsyningssystemerne.

Det er kommunalbestyrelsens ansvar at tilrettelægge hyppigheden af tilsynet ud fra det aktuelle behov på den enkelte vandforsyning.

Da forureninger kan skyldes tekniske fejl og mangler, er det vigtigt, at der føres et grundigt og systematisk tilsyn på vandforsyningsanlæggene. Der er i dag ingen minimumsfrekvens for tilsynet.

Mange steder laves et godt tilsyn, men det er også vurderingen, at der samlet set er behov for et både bedre og mere ensartet tilsyn.

Det er samtidig vurderingen, at der er behov for bedre og mere ajourførte værktøjer og redskaber til tilsynsarbejdet.

Kommunalt ansvar

§57 og §60 i Vandforsyningsloven samt §26 i bekendtgørelse om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg omhandler tilsynet med vandforsyningsanlæg. Det er kommunalbestyrelsen, der fører tilsyn med indretningen og driften af et vandforsyningsanlæg, med vandets kvalitet og med den indvundne vandmængde. Kommunalbestyrelsen beslutter hyppigheden for det kommunale tilsyn. Der eksisterer en vejledning om det kommunale tilsyn, herunder kommunernes handlemuligheder, når vandet ikke lever op til kravene.

Initiativer

I perioden 2010-2012 skal særligt følgende initiativer gennemføres for at sikre et styrket kommunalt tilsyn:

Bedre og mere ensartet tilsyn i hele landet

Miljøministeriet vil sammen med KL og vandforsyningsbranchen gennemgå "Vejledning om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg" for at revidere afsnittet om tilsyn i vejledningen.

Formålet med revisionen er at give kommunernes tilsynsførende et godt og let anvendeligt redskab til brug ved tilsyn. Redskabet kan bestå af en "tjek-liste", som indeholder alle de elementer et tilsyn omfatter. Listen vil kunne anvendes direkte som tilsynsrapport. Brugen af "tjek-listen" vil sikre en systematik og ensartethed i tilsynet på tværs af kommunerne.

Også vejledningens tekst om tilsynets hyppighed gennemgås med det formål at støtte kommunerne, når de skal beslutte tilsynets hyppighed.

Informationsindsats til kommunerne

Når vejledningen er revideret vil By- og Landskabsstyrelsen gennemføre en informationsindsats til kommunerne for at styrke det kommunale tilsyn.

Hurtigere underretning af vandværker og kommune ved forurening

I juni 2009 sendte By- og Landskabsstyrelsen et brev til alle kommuner og vandforsyninger for at sikre hurtigere underretninger. Kommunerne og vandforsyningerne anbefales, at de i deres kontrakter med analyselaboratorier sætter frist for, hvornår oplysninger om overskridelser skal være dem i hænde.

Drikkevandsbekendtgørelsen skal ændres, hvorved der bl.a. blive indført krav om, hvor hurtigt laboratorierne skal underrette kommuner og vandforsyninger om overskridelser.

Kvalitetssikring af prøvetagning og vandanalyser

For både kommunerne og vandforsyningerne spiller laboratorierne en central rolle i indsatsen for at skabe en sikker vandforsyning. Det er derfor vigtigt, at man kan regne 100 % med laboratoriernes analyser.

Interessenter har peget på, at der kan være problemer med laboratoriernes prøvetagning og analyser. By- og Landskabsstyrelsen vil derfor drøfte problemstillingen med bl.a. DANAK, som er ansvarlig for akkrediteringen af laboratorier, med henblik på at afklare eventuelle problemstillinger.

3.5 Mere borgerinddragelse på vandområdet

Danskerne spiller også en rolle. De har krav på at kende kvaliteten af drikkevandet, og de har også et ansvar for, at vand bruges med omtanke og ansvar for kvaliteten af deres vandinstallationer.

Kvaliteten af drikkevandet er vigtig viden

Det er vigtigt, at der i alle led fra eksperter og myndigheder til politikere og ikke mindst forbrugere er en god viden om drikkevand og drikkevandskvalitet.

God viden er en forudsætning på særligt to områder.

For det første kan god viden sikre, at der træffes de rigtige beslutninger om sikring af drikkevandskvalitet.

For det andet kan viden være med til at sikre tilliden til dansk drikkevand. Det er sundt at drikke vand, og der er vigtigt, at danskerne har tillid til vandet i deres vandhaner.

Det er også relevant at få en mere reel viden om kvaliteten af vandet i vandhanerne sammenlignet med det vand, som købes på flasker. Der stilles nemlig flere krav til kvaliteten af vandet fra de danske vandforsyninger end til vand på flaske – som oven i købet giver ekstra miljøbelastning via transport og emballage.

Dårlig adgang til samlet viden i dag

De almene vandforsyninger har i dag pligt til mindst en gang årligt at oplyse forbrugerne om vandforsyningen og drikkevandets kvalitet. Informationen skal være skriftlig og tilgængelig for alle forbrugere.

Brancheforeningerne gør en stor indsats for, at deres medlemmer benytter hjemmesider til løbende at oplyse om drikkevandskvaliteten.

I dag findes der dog ikke et samlet sted, som på en let og overskuelig måde giver overblik over vandkvaliteten lokalt.

Den eksisterende viden er enten vanskeligt tilgængelig, eller også formidles den ikke samlet på en brugervenlig måde.

Der mangler viden og enkel adgang til data

De lovpligtige, regelmæssige undersøgelser af drikkevandets kvalitet tages på selve vandbehandlingsanlægget og på ledningsnettet. Analyseresultaterne indberettes til Jupiter, der er den fælles database for grund- og drikkevand.

Ved forureninger skal laboratoriet, der har taget prøverne, underrette kommunen og Sundhedsstyrelsen. Men der findes ikke en samlet oversigt over forureningssager, ligesom der ikke laves systematisk erfaringsopsamling og analyser af, hvad der er sket.

Jupiter-databasen indeholder store mængder data om kvaliteten af drikkevandet. Jupiter-databasen er offentligt tilgængelig via Grønlands- og Danmarks Geologiske Undersøgelser (GEUS), men databasen er vanskelig at trække data ud fra både for myndigheder og borgere.

Der mangler således en samlet og lettilgængelig oversigt over drikkevandets kvalitet.

Den enkeltes eget ansvar

De rør og haner vandet løber igennem, kan afgive metaller og andre stoffer. Det er den enkelte husstands eget ansvar at sikre sig, at de rør og haner der bruges i huset er godkendt til drikkevandsformål. På Erhvervs- og Byggestyrelsens hjemmeside "www.godkendtevandhaner.dk" kan man få hjælp.

Initiativer

I perioden 2010-2012 skal særligt følgende initiativer gennemføres for at give danskerne bedre adgang til information om drikkevand og drikkevandskvaliteten:

Nyt tilbud skal fortælle borgerne om deres lokale drikkevand

Med udgangspunkt i Jupiter-databasen arbejdes der på at etablere en simpel metode til at informere om kvaliteten af drikkevandet og ændringer i drikkevandskvaliteten på de enkelte vandværker. Drikkevandsportalen skal sikre borgere og andre nem og hurtig overblik over kvaliteten af deres lokale drikkevand – eventuelt vist i form af vanddråber.

Mere national information om det danske drikkevand

En række data om det danske grund- og drikkevand er ikke tilgængelig på en let og overskuelig måde. By- og Landskabsstyrelsen vil derfor arbejde for, at der skabes overblik ved at samle links samt information og data om det danske drikkevand et sted.

Ny årlig oversigt over kvalitet og forureninger

Som et nyt initiativ vil By- og Landskabsstyrelsen og Sundhedsstyrelsen fremover systematisk og årligt udarbejde erfaringsopsamling af drikkevandsforureningerne – herunder årsagsanalyser af udvalgte forløb

Miljøministeriet vil derudover årligt offentliggøre en drikkevandsoversigt. Drikkevandsoversigten vil indeholde fakta om den systematiske erfaringsopsamling om forureningshændelser og nøgletal om drikkevandets kvalitet.

Lokale og regionale vandsparekampagner

By- og Landskabsstyrelsen vil kortlægge erfaringer med og behovet for lokale og regionale vandsparekampagner.

På baggrund af kortlægningen vil styrelsen give kommuner og vandforsyninger inspiration til arbejdet med vandsparekampagner, der kan styrke ressourcebevidstheden.

3.6 Udvikling af vandteknologier

Der er fortsat brug for udvikling af nye teknologier, der kan forebygge eller løse problemer med vandforsyning og vandkvalitet.

Vandteknologi er en del af løsningen

Teknologien spiller en vigtig rolle – fra beskyttelse af grundvandet, til drikkevandet kommer ud af vandhanen.

Vi taler om avancerede pumper, on-line måleteknikker, varslingsystemer, avanceret rensning, hydrologisk modellering, membranteknologi, energibesparelse, vandstyring og meget mere.

Der er allerede vandteknologi af høj standard mange steder i Danmark, men der skal sættes mere på teknologisk udvikling.

Dels er der brug for endnu mere innovation, og dels er der brug for, at nye teknologier hurtigere og i større omfang også tages i brug af vandværkerne – og det gælder både større og mindre vandværker.

Støtte til innovation

Der sker kun den nødvendige innovation, teknologispredning og implementering, hvis alle aktører tager et medansvar og spiller sammen.

Det gælder forskningen, rådgiverne, producenterne, vandværkerne, kommunerne og de centrale myndigheder.

Miljøministeriet støtter på forskellig vis udviklingen af ny teknologi. Det sker gennem Miljøteknologisk Handlingsplan.

Siden 2007 har Miljøstyrelsen drevet Vandpartnerskaber mellem forskellige aktører i sektoren. Partnerskabet har bl.a. arbejdet på at gennemføre markedsanalyser og test- og demonstrationsprojekter. Partnerskaberne er under afvikling. De erstattes af følgende tre nye strategiske; partnerskab for ballastvand, grundvandspartnerskab for Kinå og spildevandspartnerskab for Indien.

Netop støtte til test- og demonstrationsprojekter er vigtig for at få ny teknologi ud at leve, så det kan være med til at sikre kvaliteten af drikkevandet.

Etableringen af selskaber i vandsektoren kan medvirke til at skabe bedre økonomiske rammer for afprøvning og anvendelse af ny teknologi i vandsektoren. Ligesom krav om effektiv drift, øget brug af egenkontrol og krav til information af forbrugerne vil tilskynde til, at der i større grad anvendes nye teknologiske løsninger.

CO2-besparelser i vandforsyningen

Vandforsyningssektoren bruger primært energi til pumpning og behandling af drikkevand.

Vandforsyningsbranchen peger selv på, at der er et besparelspotentiale på 25 %.

For at nedsætte energiforbruget har brancheforeningen for vandforsyninger og kloakforsyninger (Danva) sammen med Elsparefonden iværksat en elsparekampagne. Kampagnes mål er at opnå elbesparelser på 25 % i løbet af 5 år. Det svarer til en effektivisering på 33 %.

Med Vandsektorloven kommer der øget fokus på energieffektivitet. Miljøministeriet vil iværksætte en vejledningsindsats, så energi- og miljøledelse anvendes i størst mulig udstrækning. Det kan forbedre energieffektiviteten i sektoren og mindske miljøbelastningen.

Initiativer

I perioden 2010-2012 skal særligt følgende initiativer gennemføres for at sikre fortsat udvikling vandteknologier:

Aktuelle projekter om forurening af drikkevandet

Der er under den Miljøteknologiske Handleplan igangsat tre projekter under temaet "udvikling og test m.m. af teknologier til online måling af bakterier og kemiske stoffer i drikkevandet".

De tre projekter forventes færdige i perioden marts 2010 – januar 2011.

I regi af Vandpuljen er der igangsat to projekter om udvikling af ny teknologi til hurtig og præcis måling af bakterieindholdet i drikkevand.

De to projekter forventes færdige i perioden januar 2010 – december 2010.

Det er målet, at resultaterne fra de fem projekter vil kunne bruges i den fortsatte udvikling af bedre og hurtigere metoder til bl.a. at opdage forurening af drikkevandet.

Nye projekter under Miljøteknologisk Handleplan

Regeringen har afsat 90 mio. kr. til Miljøteknologisk Handlingsplan II i perioden 2010-2012.

Aftalen sætter særlig fokus på fremme af miljøteknologi på områderne vand, affald og luftforurening. Her er miljøudfordringerne store, og danske virksomheder har gode forudsætninger for at skabe vækst og eksport.

Den politiske aftale bygger videre på den indsats, som regeringen igangsatte med handlingsplanen for miljøteknologi i 2007.

Ny Teknologiuudviklingsfond

Som en del af aftalen om Vandsektorloven opretter vandsektoren – med tilskud fra staten på op til 10 mio. kr. i de første 3 år – Teknologiuudviklingsfonden.

Fonden administreres af branchen og kan ligeledes støtte teknologiuudvikling.

Styrket vejledning om miljø- og energiledelse

Miljøministeriet vil gennemføre en vejledningsindsats for at få størst mulig anvendelse af miljø- og energiledelse i vandsektoren – herunder i vandforsyningerne.

Målet er at forbedre energieffektiviteten i sektoren og mindske miljøbelastningen.

3.7 Offensiv fremtidig regulering

Vandsektoren står midt i en organisatorisk omstrukturering, og der kan derfor vise sig behov for ny regulering. Samtidig er der brug for en aktiv dansk indsats på EU-området, så der bliver maksimalt fokus på drikkevandskvaliteten.

Der etableres vandselskaber

Det meste af drikkevandet er hidtil distribueret af kommunale vandforsyninger. Men med Vandsektorloven skal vandforsyningerne skilles fra kommunerne og etableres som selvstændige, kommunalt ejede eller forbrugerejede selskaber.

Målet er at modernisere reguleringen og organiseringen af den danske vandsektor, så sektoren bliver mere effektiv og økonomisk.

Det vil give store effektiviseringer alene, hvis alle vandforsyningsselskaber bliver lige så effektive som de bedste.

Vandsektoren står altså midt i en omfattende reorganisering, der foregår på to niveauer.

Dels er de kommunale vandforsyninger ved at blive skilt ud. Det betyder organisatoriske ændringer, nye juridiske konstruktioner, udvikling af forretningsplaner, nye økonomiske styringsmodeller og mange flere forandringer.

Dels sker der en løbende konsolidering af branchen, hvor der bliver færre selskaber.

I takt med at den nye model etableres vil der kunne vise sig behov for ny regulering, der konstruktivt støtter sektoren og offensivt sikrer en høj drikkevandskvalitet.

Vand er et vigtigt område i EU

Vand er også et område, der i betydeligt omfang reguleres via EU-samarbejdet. Det gælder særligt gennem de to centrale direktiver: Drikkevandsdirektivet og Vandrammedirektivet.

Danmark har gennem mange år spillet en aktiv rolle i udviklingen af et højt niveau på området.

For Danmark har det været en særlig udfordring at sikre, at der i reguleringen er respekt for den danske model, hvor grundvand bruges direkte til drikkevand uden egentlig rensning.

Fremover vil der også være brug for en offensiv dansk indsats i EU-arbejdet, så der sikres den bedst mulige drikkevandskvalitet.

Drikkevandsdirektiv skal revideres

Af central betydning for drikkevandskvaliteten er en kommende revision af Drikkevandsdirektivet. EU-kommissionen arbejder på en revision af direktivet, der er fra 1998.

Det forventes, at der ved revisionen vil komme fokus på risikovurdering og risiko-håndtering i vandforsyningerne. Det vil blandt andet sige indførelse af ledelsessystemer – kaldet Water Safety Plans (WSP). Det forventes at svare til de ledelsessystemer med fokus på drikkevandskvalitet, som vi i Danmark er ved at indføre i vandforsyningerne.

Det er forventningen, at EU-Kommissionen udsender et udkast til revideret drikkevandsdirektiv inden udgangen af 2010.

Initiativer

I perioden 2010-2012 skal særligt følgende initiativer gennemføres for at sikre en offensiv fremtidig regulering:

Gennemgang af lovgivningen – opfølgning på Vandsektorlov og vandplanlægning
By- og Landskabsstyrelsen vil tage initiativ til, at lovgivning på vandforsyningsområdet gennemgås sammen med relevante parter. Formålet er at identificere uensigtsmæssigheder i reglerne.

Arbejdet forventes tidligst igangsat medio 2011.

Stærkt dansk engagement i revisionen af drikkevandsdirektivet

Udkast til EU's nye drikkevandsdirektiv forventes inden udgangen af 2010, hvorefter det skal forhandles og implementeres.

Det kommende drikkevandsdirektiv vil få betydning for dansk lovgivning, og det er derfor vigtigt, at Danmark engagere sig aktivt i forhandlingerne.

Dialog med branchen

Som opfølgning på denne handlingsplan vil By- og Landskabsstyrelsen invitere branchen til dialog om mulige danske mærkesager i forhold til EU's nye drikkevandsdirektiv.

4 Eksport af dansk vandteknologi og know how

Dansk viden om vandkvalitet, den danske vandmodel og dansk teknologi eksporteres – og i takt med at de globale vandproblemer vokser vil behovet for danske løsninger også vokse.

Dansk eksport for milliarder

Mange års indsats for dansk vandmiljø har været med at udvikle en række danske styrkepositioner på området. I 2009 gennemførte Økonomi og Erhvervsministeriet en kortlægning af danske miljøteknologivirksomheder, og identificerede ca. 210 danske virksomheder, der leverer løsninger til vandmiljøindsatsen - herhjemme og til det globale marked. Virksomhederne er en blanding af industrivirksomheder der producerer delkomponenter samt virksomheder der leverer systemløsninger, rådgivning mv. Her er således tale om en gruppe virksomheder, der har et tæt samspil med det veludbyggede netværk af danske forsknings- og vidensinstitutioner på vandområdet, hvoraf de 21 arbejder med grundvand- og drikkevand.

Ca. halvdelen af virksomhedernes produktion går til eksport og mange af virksomhederne har åbnet filialer og datterselskaber i udlandet. På trods af udflytningen af væsentlige dele af produktionen til udlandet, steg virksomheders eksport med godt 8 % årligt fra 2001 til 2006.

Synergi mellem forvaltning, teknologi og viden

De danske vandløsninger er baseret på et unikt samspil mellem forvaltningen, teknologi og viden.

Det er et tæt samspil mellem en klar forvaltning og teknologiske løsninger, der er et målrettet krav i reguleringen.

I synergien mellem forvaltning, teknologi og forskning er der skabt mange danske vandløsninger, som i dag eksporteres til store dele af verden.

Blandt andet kan vi levere integrerede løsninger på komplicerede problemer som jordforurening, vandforurening, vandmangel på lokal og regional skala, forsyningssikkerhed, grundvandsbeskyttelse, indtrængning af saltvand, vandrensning og genbrug.

Vand – et område for fremtiden

I dag har Danmark både systemeksport og eksport af enkeltteknologier. Det skal vi også have fremover, og der er gode muligheder for, at vi kan styrke eksporten betragteligt de kommende år.

For det første står verden med store problemer, når det gælder vand og ikke mindst drikkevand. Problemerne bliver kun større med blandt andet befolkningstilvæksten, stigende velstand i den tredje verden og klimaforandringer.

For det andet er der et stigende fokus på vand. Vand er globalt set på vej højere op på dagsordenen, og derfor må det forventes, at efterspørgslen efter vandteknologi og know how må stige.

For det tredje har Danmark allerede i dag en stærk position på området, og der arbejdes hos både virksomheder, rådgivere, forskningsinstitutioner og myndigheder på at udvikle og styrke Danmark på vandområdet.

Mulighederne skal gribes

Denne handlingsplan handler først og fremmest om at sikre en høj drikkevandskvalitet til danskerne. Men det er også vigtigt, at Danmark griber mulighederne og eksporterer teknologi og knowhow til resten af verden.

Det vil både kunne give andre mennesker i verden rent drikkevand og være en økonomisk gevinst for Danmark.

Danmarks eksportråd har i samarbejde med miljøministeriet sat fokus på fremme af dansk eksport af vandteknologi, og regeringens strategier for et øget samarbejde med og Indien og Kina har blandt andet fokus på Miljøsamarbejde inkl. vand. Det danske miljøministerium har i forlængelse heraf indgået samarbejdsaftaler med miljø- og vandmyndigheder i Kina og Indien. I forhold til Kina er det hensigten at bl.a. at sætte fokus på at nyttiggøre danske kompetencer på grundvands- og vandforsyningsområdet.

Kommentarer til Handlingsplan til sikring af drikkevandskvaliteten.

Claus Jørgensen med input fra Helle Buchard Boyd, Gerald Heinicke, og Frank Leck Fotel

Vi bifalder, at der laves en national handlingsplan til sikring af drikkevandskvaliteten.

Herunder kommentarer til en række emner, der er omfattet af planen.

Vedrørende visionen

Visionen om rent og godt drikkevand er rigtig, men bør indeholde et udsagn om beskyttelse af befolkningens sundhed, som, udover levering af vand, er et grundlæggende mål for vandforsyning.

F.eks. visionen er "at beskytte menneskers sundhed mod de skadelige virkninger af enhver forurening af drikkevand ved at sikre, at drikkevandet er sundt og rent" (taget fra drikkevandsdirektivet).

På denne baggrund er den væsentligste succesparameter for vandforsyning er derfor også omfanget af sygdomme relateret til drikkevand.

Det vides ikke med nogen væsentlig sikkerhed hvor mange mennesker, der bliver syge pga. drikkevandet.

Derfor har vi svært ved at vurdere, hvor god den danske vandforsyning egentlig er, og hvis vi skal måle om handlingsplanen fører til øget beskyttelse af menneskers sundhed, bør der etableres en bedre og bredere overvågning og registrering af sygdomme relateret til drikkevandet og et overblik over forureninger og uheld med betydning for sundheden.

Vedrørende ansvar:

Ifølge handlingsplanen (s 12) er det vandforsyningerne og kommunernes ansvar at kvalitetskravene overholdes. Det fremgår Drikkevandsdirektivet, at det er "Medlemslandene", dvs. Miljøministeren og By og Landskabs Styrelsen, der overordnet har ansvaret. I Danmark er ansvaret uddelegeret til Kommuner og Vandforsyninger, men det er stadig "Medlemslandet", der står til ansvar over for Kommissionen.

Der er eksempler forureningssituationer, hvor ansvaret lettest placeres hos vandforsyningen, men hvor forureningen kunne være undgået hvis tilsynet havde fungeret. Derfor ligger ansvaret ikke kun hos vandforsyningen, men også hos tilsynet og de der er ansvarlige for at tilsynet fungerer, dvs både det kommunale og det centrale niveau. Det foreslås derfor at man på centralt niveau, ud over opdatering af vejledningen, tager yderligere initiativer til forbedring af tilsynet.

Vedrørende tillid:

Forbrugernes tillid til vandforsyningen er et vigtigt tema i handlingsplanen (f.eks. s 7 nederst). Der er dog ingen reelle begrundelser i handlingsplanen for, at det er vigtigt at opretholde en høj forbrugertillid. Der bør indgå en mere grundlæggende analyse af hvorfor tillid er vigtig. De vigtigste argumenter er, at det, at være tryk ved at drikke vandet direkte fra hanen, er et meget væsentligt velfærdsgode, og at sundhedssektoren og fødevarerhvervet trygt kan anvende vandet.

Vedrørende effektivitet:

Der fokuseres meget på effektivisering (s 6). Det er vigtigt, at effektivitet ikke kun måles på udgifter pr. m³ produceret vand. Det kan gå ud over sikkerheden. Sikkerhed skal derfor indgå i vurdering af effektiviteten.

Vedrørende tid:

Drikkevandsforsyning kræver planlægning over lang tid, derfor bør handlingsplaner være langsigtede. Denne handlingsplan vedrører indsatsen 2010 – 2012 (s 4) . Der bør være en mere langsigtet strategi og handlingsplan for sikring af vandkvaliteten i dansk vandforsyning, herunder en plan for finansieringen.

Vedrørende ledelsessystemer og kvalitetsstyring:

Indførelse af kvalitetsstyring i dansk vandforsyning vil kunne hæve drikkevandssikkerheden og forbedre forbrugernes tillid, fordi DDS er systematisk og risikobaseret . Der er særlig vigtigt i DK, fordi vi har valgt ikke at klore vandet (s 5) og derfor er mere følsomme over for mindre mikrobiologiske forureninger.

I handlingsplanen (s 18) påpeges det, at kvalitetsstyringen sikrer "at myndighedskrav bliver overholdt". Det er vigtigt, at DDS ikke betragtes som et instrument for myndighederne til at kontrollere om Vandforsyningerne overholder myndighedskravene. DDS er og skal være Vandforsyningernes instrument til at styre vandkvaliteten. DDS skal give forbrugerne tillid til Vandforsyningerne, men det skal også skabe tillid mellem Vandforsyning og Myndighed.

En central del af DDS er den operationelle overvågning, dvs. overvågning af de barrierer, der er imellem farer (kemiske, biologiske og radiologiske) og forbruger. Der er behov for erfaringsopsamling af mulighederne for operationel overvågning i dansk vandforsyning og udvikling af nye teknologier til forbedring af overvågningen.

Vedrørende tilsyn:

Det er et vigtigt princip, at der gennemføres et uafhængigt tilsyn med vandforsyningerne. Selskabsgørelsen af vandforsyningerne betyder, at det kommunale tilsyns uafhængighed er forbedret i forhold til tidligere. Da kommunerne stadig i stor udstrækning er ejere af vandforsyningerne, er der dog stadig en økonomisk kobling mellem forsyning og tilsyn. Det er en af grundene til at tilsynet bør lægges på et andet administrativt niveau end det kommunale.

Det er sandsynligt, at DDS bliver et krav i det reviderede drikkevands direktiv. Sammen med kravet om indførelse vil der komme et krav om, at medlemslandene skal dokumentere over for Kommissionen, at DDS er indført. Det vil medføre, at der skal etableres en eller anden form for registrering af, at DDS er indført. Det vil være naturligt, at dette sker i forbindelse med det uafhængige tilsyn. Flere vandforsyninger er certificeret i henhold til ISO 22000 om HACCP. En ISO certificering kan være dokumentation for indført DDS, men det vil kræve, at certificeringsorganet er accepteret officielt efter på forhånd etablerede retningslinier.

DDS er principper for god praksis i vandforsyningen. Disse principper kan fortolkes. Et centralt Tilsyn vil kunne gøre kravene til DDS klare og ensartede, så vandforsyningerne ved, hvad de har at holde sig til.

Når DDS er indført, får det stor betydning for tilsynet, fordi det i ligeså høj grad bliver DDS-planen, som de tekniske anlæg, der inspiceres.

Der vil derfor blive stillet krav ikke kun til vandforsyningernes kendskab til DDS, men i allerhøjeste grad også til tilsynsmyndigheden kendskab til DDS. I initiativerne omkring tilsyn bør det derfor indgå eksplicit, at vejledningen for tilsyn skal fokusere på DDS, herunder hyppigheden af tilsyn. Jo bedre DDS jo færre tilsyn. Endvidere bør der defineres en parameter, der kan anvendes til dokumentation over for Kommissionen. For at kunne dokumentere over for Kommissionen, at DDS er indført, kan det evt. registreres i Jupiter.

I forbindelse med DDS er der behov for en massiv indsats for at uddanne ledere og personale i vandforsyningerne og tilsynsmyndigheden.

Det vil sandsynligvis være vanskeligt for alle kommuner at opretholde den tilstrækkelige kompetence vedrørende DDS. Tilsynet med vandforsyningerne vil derfor bedre kunne gennemføres kvalificeret, hvis det centraliseres.

Et centralt tilsyn kan ligge under Fødevareministeriet, idet der i Fødevareregionerne allerede findes rutiner for tilsyn med fødevarer virksomheder efter egenkontrolprogrammer, der er udarbejdet på baggrund af principperne om risikoanalyse og udpegning af kritiske kontrolpunkter (HACCP), som stort set er identisk med Dokumenteret Drikkevands Sikkerhed. Vandværker leverer desuden i mange tilfælde drikkevand som råvare til fødevarerindustrier. Tilsynet kunne også ligge i en "drikkevandsenhed" i Miljøministeriet, der kun beskæftiger sig med drikkevandsikkerhed.

Det er en vanskelig opgave at identificere kilder til forurening, og ofte er det vanskeligt at identificere om en vandforsyning er eller har været forurennet, om der har været sygdomsfremkaldende organismer i vandet, og hvilke det drejer sig om, ikke mindst hvad angår virus. Det er ikke en opgave Kommunerne vil være i stand til at gennemføre uden hjælp. Som en del af et centraliseret tilsyn, bør der etableres et udrykningshold, der kan undersøge forureninger, herunder at identificere hvilke patogener der er tale om, og samle erfaringerne, således at de kan bruges fremadrettet.

Vedrørende Flaskevand

Flere steder i handlingsplanen gøres sammenligning med flaskevand både hvad angår kvalitet og krav til kvaliteten. Der gøres opmærksom på, at både kildevand og emballeret drikkevand skal overholde de samme krav som drikkevand, og at der er krav om egenkontrol. Der er derfor ingen baggrund for at undervurdere vand på flaske. Det eneste punkt hvor vand på flaske afviger er kimtallet, som stiger i ugerne efter tapning. Dette har ingen sundhedsmæssig betydning. Flaskevand til gengæld har et meget stort CO₂-footprint sammenlignet med vand produceret og leveret af vandværker.

Vedrørende blødgøring

Spørgsmålet om blødgøring er komplekst omfatter både sundhedsmæssige og driftsmæssige spørgsmål.

Der kan være ernæringsmæssige og sundhedsmæssige ulemper ved at visse befolkningsgrupper kommer til at mangle det calcium og magnesium, de normalt får gennem drikkevandet.

WHO har i rapporten "Calcium and Magnesium in Drinking Water – Public Health Significance /1/" udtalt, at der er enighed om at:

- calcium i drikkevandet modvirker dannelse af nyresten, da det binder den oxalsyre, der er i kosten, således at oxalsyre ikke absorberes til blodet hvor det vil blive udfældet af kroppens Ca-reserver, hvorefter det kan give anledning til nyresten. Denne bindingseffekt i tarmen kan ikke opnås med kalktilskud i pilleform.
- for mennesker, hvis kost har et lavt indhold af calcium, kan calcium i drikkevandet være afgørende for at undgå osteoporose
- der er ikke noget der tyder på, at man kan få for meget calcium med drikkevandet
- epidemiologiske undersøgelser tyder på, at magnesium i drikkevandet har en beskyttende effekt mod hjerte-karsygdomme. Statistisk signifikante fordele viste sig generelt ved koncentrationer i drikkevandet på 10 mg Mg/l eller derover.

Der kan også henvises til svensk praksis /2/ som tillader blødgøring af meget hårdt vand ned til sundhedsmæssige acceptable forhold.

Parameter	Riktværde udgående drikkevatten
Alkalinitet	>60 ^l (mg/l HCO ₃)
Kalcium	20-60 (mg/l Ca)

endelig kan der opstå problemer med korrosion ved meget lav hårdhed.

Vedrørende rensning

Det er rigtigt at give lov til at anvende avancerede teknologier til rensning af råvandet, hvis der ikke er andre og renere ressourcer tilgængelige, eller hvis det bliver uforholdsmæssigt dyrt at gøre dem tilgængelige.

Vedrørende beskyttelseszone

Det er rigtigt at lave en beskyttelseszone omkring almene borer. Der bør laves en tilbundsående analyse af hvor stor en beskyttelseszone skal være for at være til gavn. En sådan analyse kan eventuelt suppleres af en cost-benefit analyse.

Vedrørende klima

Der bør indgå flere aktiviteter omkring klimaændringernes betydning for dansk vandforsyning, herunder hvordan ændringerne vil påvirke mængden og kvaliteten af råvandet, hvordan det vil påvirke drikkevandssikkerheden, og hvordan vi allerede nu kan sikre os, når der planlægges, renoveres og bygges nyt.

/1/

http://www.who.int/water_sanitation_health/publications/publication_9789241563550/en/index.html

/2/ Livsmedelsverket (2006) Vægledning drikkevatten (seneste version 2006-03-01)

By- og Landskabsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
blst@blst.dk

Bemærkninger til udkast til handlingsplan til sikring af drikkevandskvaliteten (2010-2012)

Generelle bemærkninger

Indledningsvist bemærkes, at udkastet til handlingsplan til sikring af drikkevandskvaliteten mangler en samlet beskrivelse af de økonomiske aspekter af planen. DI er af den opfattelse, at øget fokus på både kvalitet og effektiv drift i drikkevandsforsyningerne ikke bør koste ekstra for brugerne.

Handlingsplanen formål er at sikre, *at vi også i fremtiden kan have tillid til vores drikkevand og drikkevandssikkerhed*. DI er enig i dette formål. Drikkevandskvaliteten er et emne af høj betydning såvel for landets borgere som virksomheder. Grundlæggende savnes derfor et fokus på drikkevandskvalitetens betydning for virksomhederne, ikke mindst de virksomheder, der anvender vandet til fødevarerproduktion.

Handlingsplanens vision for drikkevandet, side 8, bør således også omfatte forsyningen af virksomhederne. Drikkevandsforsyning til virksomheder omfatter både virksomhedernes samlede forbrug, indsatser for en nedbringelse heraf, men samtidig også virksomhedernes sikkerhed for stabile og rigelige forsyninger, f.eks. i forbindelse med vækst og dermed ekspansion af forbruget.

DI finder det overordnet set vigtigt, at udkastets tematiske fokus på drikkevandskvaliteten sker i snæver koordinering med den samlede udvikling i vandforsyningssektoren, herunder specielt implementeringen af den nye vandsektorlov og færdiggørelsen af manglende bekendtgørelser i medfør af denne.

Det er endvidere vigtigt, at handlingsplanen i sin endelige version ikke indeholder uklarheder om målsætninger, ansvarsfordeling og finansiering af indsatsen.

Relation til vandsektorloven

I afsnit 3.7 omtales, at der som følge af den nye vandsektorlov *sker en løbende konsolidering af branchen, hvor der bliver færre selskaber.*

I forbindelse med debatten om den nye vandsektorlov fremførte DI, at det ville være hensigtsmæssigt for effektivisering af sektoren, hvis der skete en betydelig konsolidering af branchen.

I Danmark er der således i medfør af den nye vandsektorlov nu registreret over 300 vandselskaber hos Forsyningssekretariatet, hvilket skal sammenlignes med, at der er henholdsvis 11 og 18 vandselskaber i Holland og UK.

DI mener imidlertid ikke, at der er belæg for, at der pt. løbende sker en konsolidering i branchen. Tværtimod indeholder den nye vandsektorlov *ikke* incitament for de mest veldrevne vandselskaber til at overtage de mindre veldrevne selskaber.

I samme afsnit nævnes som et af de konkrete initiativer, at *By- og Landskabsstyrelsen vil tage initiativ til, at lovgivningen på vandforsyningsområdet gennemgås sammen med relevante parter. Formålet er at identificere uhensigtsmæssigheder i reglerne.* DI hilser dette initiativ velkommen og deltager gerne i arbejdet. DI vil endvidere foreslå, at gennemgangen kædes sammen med den evaluering af vandsektorloven, der skal finde sted efter 3 år.

Ressourcimension og kvalitetskrav

Udkastet tager udgangspunkt i den danske drikkevandsforsynings grundlæggende princip, at drikkevandet skal baseres på urensset grundvand. Mange steder er vandet dog behandlet, primært gennem luftning og filtrering, en såkaldt "simpel vandbehandling". Den vedholdende fremhævelse af, at der er tale om *urensset grundvand*, må derfor siges til dels at være misvisende.

Udkastet fremhæver dog, at såkaldt "avanceret vandbehandling", dvs. egentlig rensning af vandet for uønskede stoffer, kan tillades af kommunerne.

Udkastets fremhævelse af, at den danske politik fortsat skal være, at drikkevand baseres på simpel rensning af grundvand, virker derfor ikke hensigtsmæssig.

DI så gerne, at der frem for dette stramme fokus på hvilken metode, der skal danne rygraden i vandforsyningen, snarere blev indført en række kvalitetskrav, som drikkevandet skal overholde. Det vil muliggøre, at der i beslutningen om, hvilken vandressource, der med fordel kan anvendes til et givet formål, kan inddrages en samlet vurdering af omkostninger forbundet med indvinding, transport, rensning osv. af vandet.

På denne måde ville det også åbne for øget anvendelse af sekundavand til formål, hvor drikkevandskvalitet ikke er påkrævet. DI bakker således op om handlingspla-

nens fokus side 15-16 på at se drikkevandsforsyningen i en samlet vandressourcebetragtning.

Klimatilpasning

Udkastet til handlingsplanen forholder sig ikke til klimatilpasning. DI finder, at det kunne være hensigtsmæssigt, hvis handlingsplanen også forholder sig til, hvordan klimaforandringerne, herunder risikoen for mere ekstremt vejr, kan påvirke drikkevandskvaliteten.

Teknologiudvikling

I afsnittet om vision og fokusområder for drikkevandet omtales teknologiens rolle i vandforsyningen. Det fremhæves, at der er brug for innovation og teknologiudvikling.

DI ser positivt på, at der tages skridt til at sikre, at den offentlige efterspørgsel på teknologier til drikkevandsforsyningen til stadighed tager udgangspunkt i en høj grad af indsigt i muligheder forbundet med nye teknologier og et højt engagement i udviklingen af nye teknologier, hvor der er brug for bedre kvalitet i opgaveløsningen.

DI finder det endvidere afgørende, at initiativet nævnt på side 17 om, at By- og Landskabsstyrelsen vil udarbejde retningslinjer for, hvornår og hvordan kommunerne kan fravige hovedprincippet om, at drikkevandsforsyning baseres på simpel rensning af grundvandet. Disse retningslinjer vil udgøre et meget afgørende markedssignal og dermed have stor indvirkning på miljøteknologiske virksomheders investering i nye rensningsteknologier.

Retningslinjerne bør jf. tidligere bemærkninger tage udgangspunkt i kvalitetskrav til drikkevandet, snarere end en bestemt metode til indvinding af vandet.

DI skal dog bestride påstanden side 9, at Danmark på flere områder er blandt de førende nationer indenfor vandteknologier. Dette er tilfældet indenfor spildevandsteknologier. Politikken om, at dansk vandforsyning primært baseres på urensset grundvand, er imidlertid et noget smalt grundlag for at udvikle teknologier, der har et stort eksport-potentiale, idet vandforsyningen i de fleste andre lande baserer sig på rensning af drikkevandet.

På side 24 omtales støtte til udvikling af nye teknologier. DI finder det afgørende, at initiering af nye, offentligt støttede partnerskaber så vidt muligt tager udgangspunkt i konkrete behov og sikrer involvering af såvel bruger- som myndighedssiden i partnerskaberne.

Ledelsessystemer

DI er enig i, at det skal være en grundlæggende forventning, at vandselskaberne indfører den fornødne kvalitetsstyring. Kvalitetsstyringssystemer er en almindelig del af en moderne drevet virksomhed. Det er vigtigt at understrege, at intelligent indførte kvalitetsstyringssystemer ikke koster ekstra, men derimod sætter fokus på effektiv og sikker drift. Derfor har mange virksomheder oplevet, at fokus på kvalitet har givet en samlet besparelse.

Behovet for, at der skal etableres et samlet sted, hvor borgerne på en let og overskuelig måde kan danne sig et overblik over vandkvaliteten, virker ikke dokumenteret. Inden man gennemfører forslaget om en drikkevandsportal, bør det overvejes nøje, om gevinsten herved står mål med de øgede omkostninger til udvikling og administration af en sådan portal.

Vandselskabernes eventuelle udfordringer med at levere den fornødne drikkevandskvalitet og -sikkerhed skal snarere adresseres gennem drøftelser om behovet for en fremtidig konsolidering af sektoren.

Tilsynskompetencer

Kapitel 4 omhandler tilsyn af drikkevandsforsyningen. DI skal opfordre til, at det vurderes, om det er hensigtsmæssigt, at hver af landets kommuner opbygger kompetencer, herunder anskaffelser til måleudstyr, uddannelse af personale mm., eller om det vil være mere rationelt og sikre bedre kvalitet, hvis denne opgave placeres centralt, f.eks. i miljøcentrene.

Normer for indretning og drift

På side 19 beskrives som et af initiativerne, at By- og Landskabsstyrelsen vil tage kontakt til branchen med henblik på at vurdere behovet for en revision af normerne for vandforsyningsanlæg.

DI finder det positivt, at der tages skridt til at sikre ensartethed i kvalitetskrav, normer og dimensioneringsregler i vandforsyningen – og så i øvrigt gerne, at et sådant initiativ blev udstrakt til også at omfatte spildevandssektoren.

Energieffektivitet

I afsnittet om vision og fokusområder for drikkevandet omtales blandt andet, at *ressourcebevidstheden i forhold til energiforbrug skal være et naturligt tiltag for vandforsyningerne*. DI finder, at netop denne parameter bør inddrages i overvejelserne om den samlede vandressource, idet transport af grundvand over lange afstande ikke i alle tilfælde nødvendigvis er energioekonomisk optimalt.

Udkastet omtaler side 25, at der skal udarbejdes en vejledning i forhold til energiforbrug. DI ser gerne, at vejledningen bidrager til at sikre, at energimæssige be-

tragtninger indgår i overvejelser om, hvordan den samlede vandressource mest hensigtsmæssigt kan anvendes.

Med venlig hilsen

Henrik Dissing
Konsulent

14

GEUS

By- og Landskabsstyrelsen
Att. Kontorchef Inger Bergmann

Geokemisk afdeling
J.nr. GEUS
Ref. pro

8 september 2010

GEUS hørings svar på udkast til Handlingsplan til sikring af drikkevandskvaliteten - 2010-2012

*Geologisk og geokemisk
undersøgningsinstitution*

GEUS har følgende kommentarer til udkast til handlingsplan til sikring af drikkevandskvaliteten, udsendt af By- og Landsskabsstyrelsen (BLST) 12. juli 2010.

Først og fremmest vil GEUS byde initiativet velkomment, handlingsplanen indeholder mange væsentlige forbedringer i forhold til den nuværende praksis på området. GEUS har imidlertid en række forslag til forbedringer, ligesom der er enkelte steder hvor GEUS vurderer at der er fejlagtige angivelser.

- GEUS savner initiativer der vedrører den forskningsmæssige forudsætning for en række af initiativerne i planen. Den miljøteknologiske udvikling er drevet af, at der opstrøms er et forskningsmiljø der beskæftiger sig med de relevante problemstillinger indenfor drikkevandsområdet. Et konkret eksempel er udvikling af on-line sensorer til monitorering af forureningskomponenter, f.eks. pesticider eller bakterier. Handlingsplanen bør indeholde initiativer der kan styrke forskningen indenfor det miljøteknologiske område og kunne konkret sikres gennem en påvirkning af de forskningsprogrammer der udbydes, f.eks. gennem det Strategiske Forskningsråd.
- Konsekvenserne af klimaændringerne, og handlingsplaner til imødekommelse af disse, fylder meget lidt i handleplanen. Det er sandsynligt, at de hyppigere hændelser med ekstrem regn har været skyld i nogle af de overskridelser af bakterie indholdet, der har plaget vandsektoren det seneste år. GEUS bidrager gerne, i samarbejde med BLST, med konkrete forslag der kan skrives ind i handlingsplanen.
- I pressen over sommeren har der været fremført forskellige tal for hvor mange boringer der er lukket på grund af pesticider. Årsagen til dette er, at indberetningerne til Jupiter databasen ikke indeholder informationer om årsagen til, at en boring skifter status. GEUS foreslår derfor at der indføres en pligt til at meddele en borings status, f.eks. om boringen leverer vand til forsyningen, anvendes den som afværge- eller monitoringsboring eller er den taget ud af drift. Der bør desuden indføres pligt til at angive årsagen til at en boring skifter status (nitrat, pesticider, ydelse etc.). GEUS foreslår desuden der bliver en indberetningspligt for oppumpede vandmængder på boringsniveau.

GEUS
De Nationale Geologiske
Undersøgelser for Danmark
og Grønland
Øster Voldgade 10
1350 København K

Tlf. 38 14 20 00
Fax 38 14 20 50

CVR-nr. 55 14 50 16
EAN-nr. 5798000866003

geus@geus.dk
www.geus.dk

- Ifølge Miljøstyrelsens tilsynsvejledning skal vandværkerne undersøge drikkevandsprøver for 23 obligatoriske pesticider og nedbrydningsprodukter. Mange af de større vandforsyninger analyserer for langt flere end de 23 stoffer, hvilket kunne være tegn på at der kunne være flere relevante stoffer. Listen over obligatoriske pesticider og nedbrydningsprodukter er ikke blevet revideret i en årrække. Det anbefales at det vurderes om de pågældende pesticider og nedbrydningsprodukter stadig er relevante, og om der findes pesticider og nedbrydningsprodukter, hvor der er indikationer fra Varslingssystemet og overvågningsprogrammet om, at disse bør medtages i en revideret liste over obligatoriske stoffer.

Konkret i teksten har GEUS følgende kommentarer:

- På side 11, 3. afsnit, bør det præciseres at koreleringen udelukkende sigter mod en beskyttelse af grundvandet imod nitratpåvirkning, altså ikke en generel forurening og slet ikke mod pesticidforurening.
- På side 15, tredje sidste afsnit er anført "I de tilfælde hvor årsagen er geologisk betinget, f.eks. som med grundvandets indhold af arsen, nikkel eller humus,...". Denne formulering er ikke præcis for nikkel. Nikkel frigives til vandet som følge af en grundvandsænkning eller som følge af en voldsom udvaskning af nitrat. Begge dele er antropogene.
- På side 17, sidste afsnit, er anført "For de små private vandforsyninger skyldes forureningen oftest, at boringen eller brønden er utæt". Der er ikke fagligt belæg for denne påstand - det er derimod vist at det allerøverste grundvand er kraftigt påvirket med både pesticider, nitrat og bakterier. Indvinder man dette vand vil man uvægerligt få forurennet drikkevand.
- På side 22, sidste afsnit, er anført at "at databasen (pro: Jupiter) er vanskelig at trække data ud fra både for myndigheder og borgere. Det mener vi ikke er korrekt, tværtimod, men det kan være at der ikke er stillet de rette services til rådighed for de forskellige brugere. Der bør være klarhed over hvad der menes og hvilke tiltage BLST foreslår der bliver iværksat. Ligeledes er det på side 7, nederst anført at "Der findes ikke en enkelt og let tilgængelig måde, hvorved borgere i landet kan få oplysning om det lokale drikkevand". Dette er ikke korrekt idet enhver kan gå ind på Jupiter og med et enkelt klik få oplysninger fra deres lokale vandværk, om alle analysedata samt få en forklaring på disse.

Generelt er der en række initiativer hvor det er uklart hvem der har ansvaret, hvad der skal gøres og hvornår ligesom de økonomiske forudsætninger for nogle af initiativerne mangler.

Med venlig hilsen

Per Rosenberg
Statsgeolog